

Drobno svečko na grob

Drobno svečko na grob. Naj jo pozlati sonce, ki nikoli ne konča svoje poti. Ki je simbol življenja, ker je smrt le droben predah v ritmu veselja.

Naj jo ugasne veter, namesto nas bo božal grob vseh, ki jih ni več med nami, a so ostali v nas kot bolečina in izguba. Drobna srca, sposodite si sonce, ki je v vas, in veter, ki beži z vami, za spoštljiv odnos do mrtvih.

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1984

1119841018.10

COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto VII
Številka 10
Oktober 1984

»SAVINJSKI OBČAN« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec

Uredniški odbor: Venčeslav Satler (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Marjan Golob, Jože Golič, Franc Izlakar, Vera Kalčič, Jernej Koštomaj, Cveta Mikuž, Kristijan Markovič, Mojca Nahtigal, Irena Terglav, Breda Verstovšek in Milan Zolnir.

Novinar: Irena Jelen. Tajnica in vodja dopisništva: Vladka Cerovšek.

Lektor: Anka Krčmar

Naslov uredništva: Žalec, Heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan

Tisk: ČGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu Republiškega sekretariata za infomiranje št. 421-1/72 je časopis »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

FRANCKA HERGA MED ŽALSKIMI DELAVCI

Razgovor z delavci, zaposlenimi pri obrtnikih, obisk v Tovarni nogavic na Polzeli in pogovor s predsedniki osnovnih organizacij in konferenc sindikata večjih organizacij v občini — to je bil program, ki so ga pripravili člani občinskega sveta Zveze sindikatov ob obisku podpredsednice republiškega sveta ZSS Francka Herga pretekli teden v žalski občini.

V razgovoru s predstavniki osnovne organizacije delavcev, zaposlenih pri samostojnih obrtnikih, je bilo rečeno in poudarjeno zlasti to, da bi morali tudi delavci, zaposleni pri obrtnikih, ob koncu leta obravnavati zaključni račun, spregovoriti o letnih planih in pa v resnici formirati sklade skupne porabe. Te zahteve bi morali uresničiti čimprej, saj bi le tako izenačili položaj delavcev v združenem delu in položaj delavcev, zaposlenih pri zasebnih obrtnikih.

Poleg tega so gostji predstavili tudi delo članov osnovne organizacije. Le-ta šteje 500 članov, okrog 180 delavcev pa je takšnih, ki se še niso vključili v osnovno organizacijo sindikata. Ta je začela delovati pred več kot desetimi leti in sodi danes med aktivnejše osnovne

organizacije sindikata v žalski občini. Uspešno delujejo predvsem komisije za reševanje stanovanjskih zadev, saj so v zadnjih letih kupili 17 stanovanj za delavce, zaposlene pri obrtnikih, delavcem pa omogočajo tudi najemanje kreditov za novogradnje in adaptacije. Dobro pa delujeta tudi komisiji za letovanje, trenutno razpolagajo delavci s šestimi prikolicami, in pa komisija za šport in rekreacijo.

Francka Herga je zatem obiskala Tovarno nogavic na Polzeli. V razgovoru je povedala, da si sindikalni delavci posebej prizadevajo za zgotovitev socialne varnosti najbolj ogroženih delavcev, da pa bo treba probleme, tudi nizke osebne dohodka urejati znotraj vsake organizacije združenega dela posebej. Gostjo je zanimalo predvsem

delo tamkajšnjih članov sindikata, odnosi med sindikalno organizacijo in ostalimi organizacijami ter stališča o sklepih, ki jih sprejemajo republiški organi sindikata.

Pred ogledom proizvodnje so obiskovalce seznanili predstavniki Tovarne nogavic še s programom proizvodnje in z dosedanjimi rezultati. Povedali so, da bodo v tem 57-letnem kolektivu, ki zaposluje 1234 delavcev, letos proizvedli 43 milijonov enot proizvodov, kar jih uvršča med največje proizvajalce ženskih, moških in v zadnjem času tudi otroških nogavic. Hkrati so v Tovarni nogavic opozorili tudi na določene težave, zlasti na preveliko nesorazmerje cen, izrabljenost opreme in na predolge postopke za uvoz novih strojev ter zlasti na pomanjkanje sredstev za akumulacijo.

Ogledu proizvodnje v Tovarni nogavic je zatem sledil še razgovor s predsedniki osnovnih organizacij sindikata in konferenc ter razširjevanje seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta.

Irena Jelen

KOPAONIKU MORAMO POMAGATI

Kljub temu da je predsedstvo zvezne konference SZDL Jugoslavije že v septembru pozvalo k zbiranju različnih oblik pomoči prizadetim na potresnih področjih Kopaonika, akcija v Sloveniji ni zadovoljivo stekla. Koordinacijski odbor za razvijanje in uveljavljanje socialistične solidarnosti pri predsedstvu republiške konference SZDL Slovenije nas je opozoril, da se naša občina ni odzvala in doslej še ni poslala nobenih sredstev na zbirni račun Rdečega križa Slovenije.

Občinska konferenca SZDL Žalec zato v imenu republiškega in svojega koordinacijskega odbora apelira na delovne kolektive in skupnosti, družbenopolitične in družbene organizacije, šole in posameznike, da se vključijo v akcijo zbiranja pomoči. Organizacije združenega dela in druge organizacije lahko v ta namen koristijo tudi sredstva različnih skladov. Sredstva je treba nakazati na žiro račun **Rdečega križa Slovenije: 50101-678-51579 — z opozorilom: za Kopaonik.**

Prizadeti na Kopaoniku torej čakajo na prepotrebno pomoč, saj je zima pred durmi, zato pomagajmo po svojih možnostih.

V vsako vas telefon

Krajevna skupnost Braslovče je bila med prvimi, ki je uvedla krajevni samoprispevek. Ta se pravkar izteka in pomembno je, da so program v celoti tudi uresničili. Pomembno pa je tudi, da so krajani poleg samoprispevka opravili še veliko prostovoljnega dela in prispevali precej sredstev. Ker pa so potrebe na komunalnem področju še vedno velike, so se odločili, da bodo krajanom predlagali podaljšanje samoprispevka za izgradnjo telefonije, kanalizacije, posodobitev cest in izgradnjo vodovodov. Pobudo za nov samoprispevek so krajani na sejah vaških odborov podprli, saj se zavedajo, da bodo le tako lahko rešili pereče komunalne probleme.

KOMUNISTI OPOZARJAJO

Bogati postajajo še bogatejši, revni še revnejši

To je ugotovitev, ki smo jo večkrat slišali na sejah osnovnih organizacij ZKS ob obravnavi stališč 13. seje CK ZKJ. Dalj od ugotovitev pa niso prišli nikjer, čeprav so komunisti opozarjali na vedno večje socialne razlike in posamezne oblike neupravičenega bogatenja. Izrečenih je bilo mnogo kritik na neučinkovitost za to odgovornih služb, ob tem pa so vse preveč pozabljali na številne samoupravne organe in svoje samozaščitno obnašanje in ne nazadnje na pojav lažne solidarnosti. Na to kaže tudi ugotovitev za celjsko regijo, saj večji del pojavov kriminala odkrijejo organi za notranje zadeve, zelo malo inšpekcijske službe, skoraj nič pa samoupravne delavske kontrole. Zakaj tako, ni bilo slišati pravega odgovora. Eni sodijo, da je kriv davčni sistem, drugi krivijo za to odgovorne službe, najbrž pa je vzrok tudi v tem, da se problema nečemo lotiti vsi dejavniki enotno in odločno. Pred tem pa se bomo morali dogovoriti, kdo je bogat in kdo revni, kje so razlogi za neopravičeno bogatenje in težak položaj tistih s težkimi socialnimi razmerami. Vse v en koš gotovo ne kaže metati, najpomembnejše pa je, da se teh problemov lotimo takoj. Mnogo je primerov, ki pa so tako očitni, da pred njimi ni mogoče več zatiskati oči, pravijo komunisti in hkrati zahtevajo učinkovitejša ukrepanja, saj je zaradi tega med ljudmi veliko negotovanja. Ob takšnih zahtevah pa nikjer ni bilo slišati konkretnih primerov in ne nazadnje tudi imen posameznikov.

Res pa je tudi, da je obdolžitev brez dokazov sila nevarna zadeva, ki ima lahko takšne ali drugačne posledice, zato komunisti raje molčijo in razpravljajo le načelno. Tako je na sestankih bilo slišati, da tisti občani, ki imajo kapital, le-tega z visokimi obrestmi dobro vnovčijo v banki. Tudi primeri najemanja kreditov z nižjimi obrestmi, kot so obresti za vezane vloge, niso redki. In kot ponavadi: preden bomo karkoli ukrenili, bodo posamezniki to možnost že dobro izkoristili.

Če se odkrivanje pojavov neopravičenega bogatenja vrtilo začaranem krogu, pa je vsaj to jasno, da si posamezniki takšnega premoženja niso ustvarili z delom in družbeno priznanim dohodkom. In prav tu bi morali začeti odkrivati pojave neopravičenega dohodka in prisvajanja družbenih sredstev. Zato pa je potrebna akcija vseh subjektivnih sil z Zvezo komunistov na čelu, so menili komunisti, saj so takšne socialne razlike za naš sistem nesprejemljive.

jk

Francka Herga med ogledom proizvodnje v Tovarni nogavic (Foto: T. Tavčar)

30 let
SIP

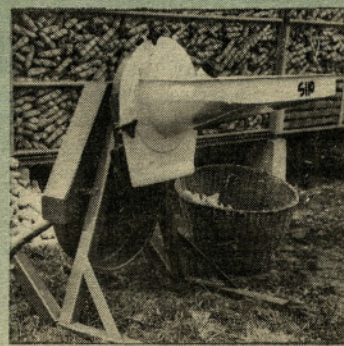
Sempeter v Savinjski dolini

Kmetovanja brez sodobne kmetijske mehanizacije si danes ne moremo predstavljati.

S sodobnimi SIP-kmetijskimi stroji lahko uspešno kmetujemo na ravninskih in hribovitih predelih. Izbiramo lahko med stroji iz linij

- za spravilo travnodeteljne krme
- za spravilo silaže
- za spravilo koruze
- za mletje zrnatih plodov
- za manipulacijo s hlevskim gnojem
- samovoznih strojev

PREIZKUSITE STROJE PRI DELU IN SE PREPRIČAJTE V NJIHOVO MOČI

Odmevi na trinajsto sejo CK ZKJ

Ne zapravljajmo zaupanja

Bojimo se, da se bodo nekateri spet izvlekli

V zadnjih tednih so se prav množično vrstili sestanki članov osnovnih organizacij zveze komunistov v posameznih sredinah, da bi pretesli in dali na rešeto sklepe 13. seje Centralnega komiteja. V Keramični industriji v Libojah so komunisti menili, da ni najbolj stabilizacijsko sedeti na sestankih vseh osnovnih organizacij, zato so rajši sklicali akcijsko konferenco. O pripravah nanjo, o tem, kako je potekala in kaj so njihovi komunisti menili o sklepih 13. seje ter kaj bodo sami ukrenili — o tem je govorila predsednica akcijske konference v Keramični industriji Majda Kotnik.

MAJDA KOTNIK

»S pripravami na obravnavo smo začeli takoj, ko so člani občinske konference sklicali vse sekretarje, predsednike akcijskih konferenc in nam dali določene smernice. Mi smo potem začeli z obširno akcijo. Sklicali smo člane sekretariata skupnih služb in Keramike, kjer smo se dogovorili, kaj bomo obravnavali na konferenci. Zatem smo se sestali še na predsedstvo akcijske konference in določili, da skličemo akcijsko konferenco, ne pa osnovnih organizacij. Kajti če se obnašamo stabilizacijsko, potem ne moremo trikrat sedeti na sestankih. Konferenca je bila v začetku oktobra.«

»Kako je potekala konferenca?«

»Najprej smo v naše vrste sprejeli tri nove člane, zatem smo obravnavali sklepe 13. seje in ocenili družbenopolitične in gospodarske razmere v naši organizaciji. Razprava je bila obširna, zlasti smo veliko govorili o delitvi po delu, o tem, da bomo stroške poslovanja in proizvodnje omejili res na tisto najnujnejše, da bomo še boljšali kvaliteto in pa dobro vzdrževali obstoječe stroje, saj vemo, da do novih zlepa ne bomo prišli. Ena od nalog bo tudi ureditev norm in s tem ustrežno nagrajevanje, tako da bodo delavci že na začetku imeli enakovreden položaj.«

»Na tej konferenci ste torej ocenili razmere v sami organizaciji. Kakšno pa je bilo mnenje članov o sklepih 13. seje in o razpravah, ki zdaj potekajo po posameznih osnovnih organizacijah?«

»Sklepe smo takole ocenili: bil je skrajni čas, da se je centralni komitej lotil obravnave prakse in stanja v naši družbi. Potrdili smo ugotovitve, da je Zveza komunistov v vseh obdobjih uspešno vodila in odigrala svojo vlogo, da pa bi le morala biti bolj pozorna in da bi bilo treba

odgovorne tovariše, ki so odločali o bistvenih stvareh, le poklicati na odgovornost. Nismo še slišali, da bi kdo bil klican na odgovornost. Potem smo še ocenili, da si vsaka sredina razlaga stabilizacijski načrt po svoje in zato se bojimo, da se bodo nekateri sredine spet izvlekli, vse pa bo ostalo pri starem. In nazadnje smo sklenili še to, da bomo mi v naši sredini naredili vse, kar se narediti da, kar nam stabilizacijski program nalaga, prav pa bi bilo, če bi ga upoštevali tudi vsi drugi.«

»Kaj pa aktivnost vaših članov. Ste jo dali na rešeto?«

»Naša stalna praksa je, da vsako leto vsaj enkrat ocenimo delo posameznih članov. Imamo precej komunistov, skupaj jih je 73, ki so aktivni v krajevni skupnosti ali pa v naši organizaciji. Nekaj pa je takih, ki se stojijo ob strani.«

»In kaj ste vi storili oziroma sklenili v zvezi z njimi?«

»Trenutno imamo dve problematični članici, ki se ne udeležujeta sestankov, ker imata majhna otroka. Z njima se bomo pogovorili in nato videli, kaj bo. Za to so zadolženi člani sekretariata.«

V naši sredini zdaj še ugotavljamo, kje je kdo vključen, kakšne funkcije opravlja — kako pa naloge opravljajo, to preverjanje pa nas še čaka. Vsak posameznik pa bo prav gotovo javno kritiziran, če nalog ne opravlja zadovoljivo.

»Na kakšen način boste spremljali sklepe, ki ste jih vi sprejeli na podlagi 13. seje?«

»Sproti bomo delili posamezne zadolžitve in vsak bo moral sproti poročati o tem, kaj je naredil. Na vsaki seji pa bomo še posebej skrbno pregledali uresničevanje sklepov, da bomo videli, kako se uresničujejo.«

Irena Jelen

DO Notranja trgovina

Zaostreni pogoji gospodarjenja

Bolj kot obravnave vsebine stališč 13. seje CK ZKJ so se komunisti Notranje trgovine lotili ocene uresničevanja stabilizacijskega programa in trenutne gospodarske situacije, ki zaradi padca kupne moči ni nič kaj zavidljiva. Obravnavali so tudi aktivnost vseh zaposlenih, predvsem pa vodilnih in vodstvenih delavcev, aktivnost mladinske organizacije in sindikatov.

Zaradi padca kupne moči se v Notranji trgovini povečujejo zaloge, za katere pa jim visoke obresti za kapital močno zažirajo dohodek. Pravijo, da blago če leži več kot mesec dni, že ustvarjajo izgubo, ki se bo verjetno pokazala v naslednjih mesecih. Kljub ugodnim pogojem prodaje, blago ne gre v promet. Stiskajo pa jih tudi nizke marže, ki so določene od ZIS in so štirikrat manjše, kot jih imajo zahodne države. Problem predstavljajo tudi cene, ki so dosegle zgornjo mejo in marsikje se bodo morale tudi znižati, sicer blaga ne bo mogoče prodati. Komunisti Notranje trgovine pa menijo, da

bi morali dopustiti prosto oblikovanje cen na osnovi sporazumevanja s proizvajalci. V sklepih pa so zahtevali od komunistov in vseh zaposlenih dosledno uresničevanje stabilizacijskega programa in iskanja notranjih rezerv.

Sicer pa so ocenili, da je zvezo komunistov premalo čutili kot pobudnika aktivnosti in da so posamezniki preveč pasivni in nemi opazovalci dogajanj. Zato so dali pobudo za ustanovitev aktivov v temeljnih organizacijah, krajevnim organizacijam pa bodo predlagali, naj komuniste in druge vodilne delavce, ki nimajo dolžnosti, vključijo v družbenopolitično delo v kraju. Ko so obravnavali aktivnost mladih, so ugotovili, da je pri njih čutili premalo pripravljenosti za delo, še zlasti izven delovnega časa. Z dejavnostno konferenco sindikata so zadovoljni, manj z delom osnovnih organizacij, kar kaže na to, da je aktivnost odvisna od posameznikov.

jk

Dobri rezultati v KIL

Delavci Keramične industrije v Libojah tudi letos ustvarjajo in proizvajajo po svojih najboljših močeh. Zato pa se po devetih mesecih lahko pohvalijo z rezultati, ki bi jih bili veseli tudi drugod.

Fizični obseg proizvodnje je v tamkajšnji organizaciji dosegel po prvih devetih mesecih indeks 115 v primerjavi z lanskim letom. Ta pokazatelj je zanje tudi najbolj spodbuden. Precej večji je bil sicer vrednostni indeks, le ta je znašal 192, vendar se delavci keramične industrije zavedajo, da sta svoje pridala tudi inflacija in poviševanje cen.

Ugodne rezultate so dosegli tudi v prodaji. Fizični obseg prodaje njihovih izdelkov je dosegel približno takšen indeks kot proizvodnja, ravno tako pa tudi vrednost. Prodajali so uspešno doma in na tujih tržiščih, zlasti v Avstriji, Italiji, Nemčiji, Franciji, Veliki Britaniji, državah Beneluxa in v Sovjetski zvezi. V devetih mesecih so Libočani izvozili za 1 milijon 951 193 dolarjev svojih izdelkov, kar je za 9 odstotkov več kot lani. Nekoliko je narasel izvoz na vzhodna tržišča v primerjavi z izvozom na konvertibilna, do konca leta pa načrtujejo, da bo izvoz na zahod presegel prodajo na klirinškem tržišču.

Delavci Keramične industrije so redki, ki se ne pritožujejo zaradi denarnih razmer, nimajo težav z obratnimi sredstvi in z likvidnostjo, povečali pa so tudi storilnost, in sicer v temeljni organizaciji Keramika za 8 odstotkov, v temeljni organizaciji Grafit pa je takšna kot je bila

lani. In ne nazadnje — v Keramični industriji se dobro delo in dobro poslovanje poznata tudi v delavčevih žepih. V osmih mesecih so namreč tamkajšnji osebni dohodki dosegli indeks 180. Le ta je dosegel takšno stopnjo tudi zaradi tega, ker v lanskem prvem polletju niso poviševali osebnih dohodkov.

Irena Jelen

Franjo Tilinger, direktor Keramične industrije Liboje: »Dosedanji rezultati so v skladu z našimi načrti. Še več — moram reči, da so celo nekaj boljši, kot smo predvidevali. Do konca leta bomo zdaj delali normalno, normalno prodajali, menim tudi, da ne bo posebnih težav s surovinami in z energijo. Če bomo nadaljevali tako, kot smo delali doslej, sem prepričan, da bo zaključek leta ugoden.«

DELOVANJE KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SZDL

V novembru bodo potekale programske seje krajevnih konferenc SZDL. Na njih bo podano in ocenjeno enoletno delovanje, sprejete pa bodo tudi programske usmeritve za prihodnje leto. V nekaterih krajevnih konferencah bodo opravljene volitve za postavitev novih vodstev ali pa potrditev dosedanjih. V večini krajevnih organizacij SZDL je teklo delovanje organizirano in uspešno, bili pa so tudi primeri preskromne dejavnosti, počasnega in neučinkovitega reševanja vprašanj. O pripravah na programske seje je tekla razprava na posvetu s predsedniki in sekretarji krajevnih konferenc SZDL in na predsedstvu Občinske konference SZDL. Temeljitejša ocena delovanja in izvedbe programskih sej krajevnih konferenc bo podana na programski seji Občinske konference SZDL, ki bo v mesecu decembru.

O vlogi in poslanstvu organizacij SZDL je bilo letos že veliko razprav, posebno še o ustavnih vlogi SZDL. Tudi o delovnem področju in neposrednih nalogah krajevnih organizacij SZDL je bilo precej povedanega in napisanega. O vsem tem bomo razpravljali na bližnjih seminarjih s predsedniki krajevnih konferenc SZDL. Delovanje krajevnih konferenc, njih predstev, komisij, sekcij in koordinacijskih odborov ali drugih oblik delovanja pa ostaja marsikdaj širšemu krogu občanov premalo znano. Zato se pojavljajo tudi vprašanja in kritike o obsegu in učinkovitosti delovanja le-teh.

Ocenjujemo, da se večina krajevnih organizacij SZDL zadovoljivo vključuje v razreševanje najaktualnejših življenjskih vprašanj v krajevnih skupnostih. Pri urejanju komunalnih zadev je tudi tesnejša vez z organi krajevnih skupnosti. To velja tudi za spremljanje gospodarskih in stabilizacijskih prizadevanj. V orga-

nizacijah SZDL se povezuje in koordinira delovanje vseh družbenopolitičnih organizacij, vseh organiziranih socialističnih sil. Vendar ta frontnost delovanja ravno v krajevnih organizacijah SZDL ni dovolj dosledno izražena in uveljavljena. Vedno več pa je skupno dogovorjenih akcij za doseg določenih ciljev, kot so uvedba krajevnih samoprispevkov, proslave krajevnih in drugih praznikov, delovne akcije in zbiranje sredstev itd. Čuti se tudi enotnejša kadrovska politika, zlasti pri iskanju in določanju kandidatov za prevzem odgovornejših funkcij v delegatskem sistemu in krajevni samoupravi, v organizacijah in društvih. Kljub raznim prizadevanjem delegacije za skupščine SIS še niso dovolj delavne, obisk na zasedanjih pa skromen.

Poleg članstva v organizaciji SZDL in plačevanja simbolične članarine izpričuje občan s članstvom tudi pripadnost naši samoupravni socialistični družbi. Velikega pomena pa je vključevanje članstva v različne družbene organizacije in društva, kjer lahko uveljavljajo svoje interese in sposobnosti, kjer se lahko udeležujejo in vsestransko usposabljujejo. V kulturnih, športnih, gasilskih in drugih humanih organizacijah in društvih so neizmerno možnosti za uveljavljanje družbenih in osebnih interesov. Pomembno je tudi delovanje v obrambnih zadevah, pri reševanju socialnih vprašanj in drugih drobni življenjskih zadev občanov in delovnih ljudi. Vse to je področje delovanja krajevnih organizacij SZDL.

Vse občane, zlasti še delegate krajevnih konferenc SZDL, pozivamo, da se programskih sej v novembru udeležite in sodelujete s kritičnimi in spodbudnimi prispevki za še večjo uveljavitev SZDL kot frontne organizacije.

Janez Meglič

Mačehovski odnos do varstva otrok

Tudi komunisti VVZ Janko Herman so se aktivno vključili v razpravo o stališčih 13. seje CK ZKJ. Kako je tekla razprava, nam je več povedala sekretarka osnovne organizacije Irena Solar:

»Potem ko smo temeljito proučili sklepe 13. seje CK ZKJ, smo najprej ocenili delo komunistov v naši osnovni organizaciji. Z aktivnostjo komunistov nismo povsem zadovoljni, manjka nam več samoiniciativnosti, sprejetih sklepov ne uresničujemo v praksi. Če lahko štejemo za opravičilo organizacijsko razdrobljenost, pa to ne velja za aktivnost komunistov v samoupravnih organih in delegacijah. Bolj bomo morali skrbeti za vzgojo delegatov in dosledneje zahtevati poročilo o njihovem delu. Srečevali smo se tudi s posameznimi primeri oportunitizma in napadi na komuniste, ki naj bi bili edini krivci za nastale probleme. Ko smo obravnavali aktivnost mladih, smo ugotovili, da so izgovori za neaktivnost različni, predvsem pa gre za odklanjanje obveznosti in odgovornosti. Povsem pa so nesprejemljivi izgovori, da se čutijo premalo sposobni za vstop v zvezo komunistov. Res pa je, da bomo morali za idejno-politično izobraževanje bolj skrbeti. Največ pozornosti pa smo na konferenci namenili ekonomskemu

Irena Solar

položaju zavoda in s tem tudi delavcev, ki ni zadovoljiv. Kljub temu da se vseskozi obnašamo stabilizacijsko, varčujemo žal že v škodo vzgoje in varstva otrok. Sodimo, da je odnos do varstva otrok v naši družbi postal že prav mačehovski. Svobodna menjava je za nas le beseda na papirju, dejavnost pa proračunsko financirana. Ne glede na vloženo delo dobimo enako plačilo, kar nas ne spodbuja. Ob nizkih osebnih dohodkih je nezadovoljstvo delavcev v vzgoji in izobraževanju vedno večje. Posledice takšnega stanja in odnosa do vzgoje pa bo trpela celotna družba.«

jk

AERO TOZD KEMIJA ŠEMPETER

OB IZGUBI DRUGI DELIJO DOBIČEK

Od številnih pripomb komunistov Aera-TOZD Kemija Šempeter na vsebino stališč 13. seje CK ZKJ naj omenimo samo nekatere. Ugled ZK ni zapravljen, je pa precej zmanjšan. Nujna je večja diferenciacija v ZK, kritičnost in odgovornost. Iz predloga sklepov ni razvidno, kako bomo izvajali idejno in akcijsko enotnost ZK. Članarina ZK je previsoka, kar vpliva tudi na obnovo članstva. Funkcionarji se morajo po izteku vrniti v svojo bazo, ne pa da neprestano rotirajo. Socialni položaj delavcev je zaskrbljujoč, na drugi strani je vse več primerov neopravičenega bogatenja. Pogoj za izboljšanje današnjega stanja je le delo in ne govorjenje. Vrsta kritičnih pripomb je bilo izrečenih tudi na razmere v temeljni organizaciji.

V zadnjih mesecih se jim kopiči izguba, po osmih mesecih jo beležijo šest milijard starih dinarjev, ob tem da je nezadovoljstvo delavcev vedno večje. In kje so vzroki za nastalo izgubo? Cenovna nesorazmerja med surovinami in končnimi izdelki, nererealiziran izvoz, večanje zalog, zaradi slabe kvalitete selotejpa precejšnje reklamacije, slaba delovna disciplina, neodgovornost vodilnih delavcev so med drugimi vzroki menili komunisti. Najbolj pa jih boli, da si delavci temeljne organizacije Trženje delijo dobiček, ko njim pretijo zajamčeni osebni dohodki. Opozorili so tudi na vrsto slabosti, ki so privedle do težke gospodarske situacije in zahtevali, da odgovorni organi in delavci takoj prično sanirati stanje.

jk

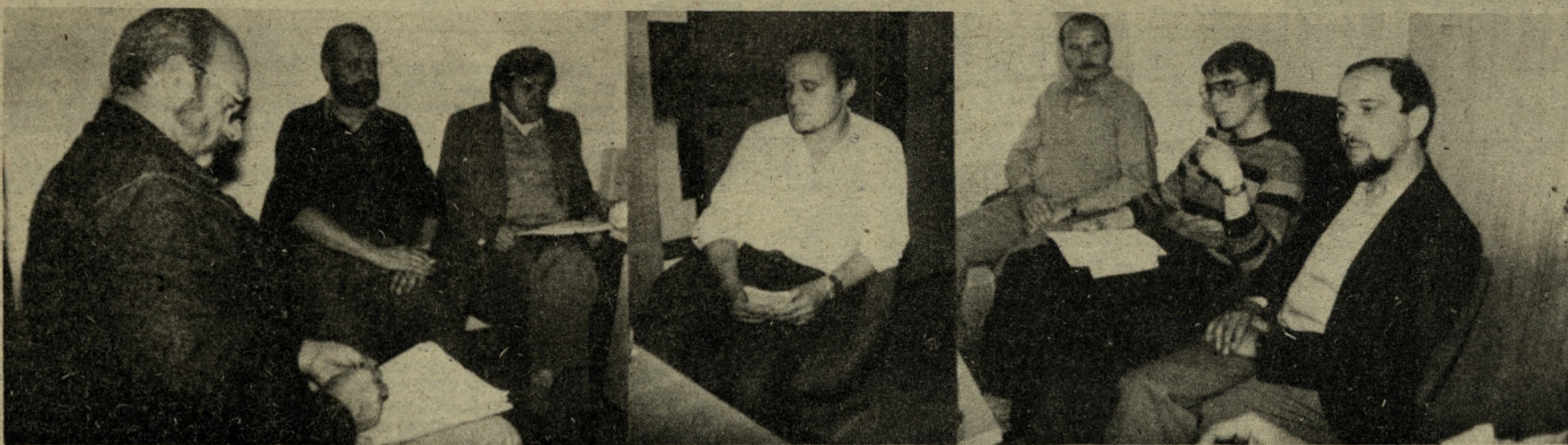
RAZSTAVA INOVACIJ

Dan inovacij so v žalski občini letos proslavili z organizacijo druge razstave inovacijskih dosežkov v občini. Razstavo so pripravili člani odbora za inventivno dejavnost pri občinskem svetu Zveze sindikatov, na njej pa so se predstavili inovatorji iz Hmezada, Sipa, Ferralita, Sigmee, Keramične industrije, Aera Šempeter, Jutaksa, Tovarne nogavic in iz Gradnje. Razveseljivo je to, da so se na tokratni razstavi s svojimi dosežki predstavili tudi obrtniki oziroma delavci, zaposleni pri obrtnikih. Posnetek je z otvoritve razstave v Savinovem salonu v Zalcu.

ij

OBCANOVA OKROGLE MIZA

Udeleženci okrogle mize: Boris Skalin, Ivan Žohar, Polde Škafar . . . Edvard Jug, Jože Vede, Stanko Slemenšek . . . in Ivan Podpečan

(foto: jk)

Padli smo na izpitu — pripravimo se za popravnega

Inovatorstvo daje ogromne možnosti za cenejše in lažje delo, vendar tega v naših delovnih organizacijah ne znajo izkoristiti

Sedel je nekdanj človek na dnu svoje votline, obdeloval in obdeloval kos železa. In kdo ve od kod ga je preblisnila misel: »Zakaj ne bi tega uporabil na lovu, pri svojem delu?«

Koliko takšnih in podobnih misli se je moralo utrniti človeku, da je dosegel razvoj, kakršnega poznamo danes. In kdo ve, kako bi poimenovali takšne pogruntavščine — so bile izum, tehnične izboljšave ali le koristen predlog? Kakorkoli že, človek je v milijonih let preklemano dobro znal izkoristiti svojo pamet.

Koliko pa smo se pri dosedanem razvoju znali opreti na domačo pamet v žalski občini, zakaj je nismo dovolj izkoristili in kako narediti inventivno ter raziskovalno dejavnost resnično množično-to so le nekatera vprašanja, na katera so odgovarjali udeleženci Občanove okrogle mize o problematiki inventivne in znanstveno raziskovalne dejavnosti v žalski občini. Na njej so sodelovali: predsednik odbora za inventivno dejavnost pri občinskem svetu Zveze sindikatov Ivan Podpečan; Polde Škafar, Hmezd; Ivan Žohar, Aero Šempeter; Edvard Jug, Tovarna nogavic Polzela; Jože Vede in Stanko Slemenšek, Sip Šempeter ter predsednik odbora za pospeševanje raziskovalne in inovacijske dejavnosti pri občinski raziskovalni skupnosti dr. Boris Skalin.

SAVINJSKI OBČAN: »Naš tehnični napredek v preteklosti je slonel predvsem na razvejeni naložbeni dejavnosti in na kupovanju tuje tehnologije. Če ocenite razmere v domači občini, ali menite, da smo se v dosedanem razvoju dovolj oprali na lastne inventivne sposobnosti in na domače raziskovalno-razvojne zmogljivosti?«

I. PODPEČAN: »Podatki na občinskem sindikalnem svetu in pri občinski raziskovalni skupnosti kažejo, da se v naših delovnih organizacijah še vse premalo opiramo na domačo pamet. Imamo sicer nekaj izjem-to so Aero, Sip, Tovarna nogavic in tudi Hmezd tu pa se seznam organizacij, ki razvijajo množično inventivno dejavnost, kar konča Drugod kakšnega usmerjenega gibanja za razvoj množične inventivne dejavnosti ni, izboljšave so naključne, inovatorji pa prepuščeni sami sebi. Zaloge domače pameti so še precejšnje, ni pa pravega odnosa do nje. Dokler bo namreč v organizaciji veliko bolj cenjen tisti, ki bo dosegel deset, dvajset ali še več odstotno povečanje cen proizvodov, tako dolgo razvojno raziskovalno delo in pa inovatorstvo ne bosta zaživila.«

B. SKALIN: »Za vsako proizvodnjo lahko rečemo, da je neke vrste raziskava, kajti če v življenju ne bi razvijali vsega okrog nas in s tem tudi proizvodnje, potem ne bi mogli ničesar ustvarjati. Sam najbolj poznam področje kmetijstva in zanj lahko rečem, da je doseglo velik razvoj, čeprav se včasih zdi, kot da je vse dala narava sama. Vendar raziskave tečejo vsepovsod. Pa s tem ne mislim nekih znanstvenih raziskav, temveč proučevanja, ki nastanejo zaradi potreb, zaradi tega, kar proizvodno delo rabi. Res pa je, da te možnosti raziskav včasih izpustimo. Poleg tega pa imamo v Sloveniji veliko raziskovalnih nalog, ki se prašajo na policah.«

SAVINJSKI OBČAN: »Tov. Skalin je dejal, da mora vsaka inovacija, vsaka raziskava izhajati iz potreb združenega dela. Tu ste predstavniki iz

nekaterih delovnih organizacij-kakšne so izkušnje?«

E. JUG: »Pred kakšnimi desetimi leti smo pri nas stroje še kupovali in z njimi uvažali tudi rezervne dele. To je zahtevalo veliko denarja in začeli smo razmišljati o izdelavi rezervnih delov doma. Ustreznih materialov nismo imeli, zaradi česar je bilo treba preurediti posamezne dele in jih prilagoditi domačim materialom. Tako smo dobili precej inovacij in marsikateri rezervni del. Menim pa, da bi morali domače delavce bolj spodbujati in doseči večjo množičnost.«

I. ŽOHAR: »Delavci Aera dajemo inventivni dejavnosti zelo velik pomen, posledica tega pa je, da smo lani prihranili z inovacijami devet milijard starih din dohodka. Doslej smo delali predvsem na tem, da bi vse stvari, ki se tičejo izumov, tehničnih izboljšav itd, spravili v normative akte, ki naj bi to področje čimbolje urejali. Poleg tega smo v zadnjem času ustanovili Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav, v katerem smo zbrali vse, ki se ukvarjajo z inovacijami.«

P. ŠKAFAR: »Naša dejavnost je biloško-tehnična in težko je ločiti, kaj je to inovacija, kolikšen pa je delež letine pri nekem pridelku. Kljub vsemu pa mislim, da v naši organizaciji še premalo spodbujamo inventivno dejavnost.«

S. SLEMENŠEK: »Sip in pa Agros sodita med tiste, ki imajo inventivno dejavnost zelo dobro razvito in organizirano. Tudi sam se ukvarjam z inovacijami in iz lastnih izkušenj lahko povem, da mnoge odbijajo dolgi postopki za prijavo inovacij. Treba bi jih bilo skrajšati in poenostaviti, čeprav gre to v zadnjem času že veliko boljše. Je pa še eno kar moramo upoštevati — veliko je izboljšav, ki jih delavci niti ne prijavijo, delo pa je vendarle lažje in cenejše.«

SAVINJSKI OBČAN: »So bile dosedanje inovacije po vaši oceni naključne ali pa so bile to primeri organiziranih akcij?«

I. PODPEČAN: »Inventivna dejavnost je v glavnem še vedno prepuščena slučajno, inovatorji pa so prepuščeni sami sebi. V zadnjih letih poskušamo bolj usmerjati njihovo delo, predvsem preko sindikata in sicer z normativnim urejanjem zadev na tem področju. Vendar je to le osnova za delo, ni pa še pogoj za napredek inovatorstva. Pa še nekaj! Tam, kjer ni profesionalca, ki bi urejal področje inovatorstva, se pogosto zgodi še to, da mora biti inovator poleg vsega še zelo zagnan in uporen, da dokaže svoje delo.«

Pred leti smo zahtevali, da morajo imeti delovne organizacije, ki imajo preko 500 zaposlenih, profesionalca za področje množične inventivne dejavnosti, vendar je to ostala le zahteva. Tudi v naših delovnih organizacijah.«

SAVINJSKI OBČAN: »Kakko je sploh z organizacijo inovacijskih služb? Ali imamo v občini ljudi, ki se ukvarjajo profesionalno z organiziranjem in usmerjanjem inovatorske dejavnosti?«

I. PODPEČAN: »Prav vidi se, da imamo v občini dve organizaciji, ki imata za to področje profesionalca: to sta Sip in pa Aero. Prav ti dve vsa leta izstopata po številu inovacij, profesionalci pa poskrbijo, da so vse izboljšave registrirane in nagrajene.«

I. ŽOHAR: »Za področje množične inventivne dejavnosti smo zaposlili enega delavca in moram reči, da se pozna razlika.«

Prej so bili postopki zelo počasni, marsikdo je že pozabil, da je inovacijo sploh prijavil, preden je bila obravnavana. Sedaj je to urejeno, prav tako rok za ovrednotenje ter

izplačevanje nadomestil in odškodnin.«

E. JUG: »V delovni organizaciji imamo sedemčlansko komisijo, ki skrbi za organiziranost inventivne dejavnosti. Trenutno spodbujajo člani komisije inovatorje zlasti k varčevanju energije, surovin in proizvodnji rezervnih delov. To naj bi hkrati tudi pospešilo množično inventivno dejavnost.«

SAVINJSKI OBČAN: »Predstavnik iz Aera je prej omenil koristnost oziroma preračunano vrednost inovacij. So podobni izračuni narejeni tudi kje drugje kot v Aeru?«

J. VEDE: »Lani smo v Sipu imeli 823 starih milijonov prihodka od inventivne dejavnosti. Od tega smo inovatorjem izplačali 2,6 odstotkov odškodnin.«

I. PODPEČAN: »V žalski občini podatkov o celotnem inovacijskem dohodku ni. Tisti, ki so, pa jim iz lastnih izkušenj ne verjamem. Eden od vzrokov je v tem, ker v kontnih planih ni postavke inovacijskega dohodka. Mislim, da je to edina rešitev, ker danes noben računovodja nima interesa, da bi ugotavljal nekaj, kar ni obvezno po kontnem planu.«

Glede tega je bila dana še pobuda, vendar je vse ostalo pri besedah.

Žalostno je, da imamo kup inovacij, kup dohodkov od inovacij, ki sploh niso registrirani. Japonci pa, na primer, registrirajo vsako pikico na i in ni čudno, da imajo toliko inovatorjev na število prebivalstva. Pa še nekaj! Iz anket, ki smo jih delali o stanju inovacijske dejavnosti v delovnih organizacijah, smo ugotovili, da večina ne vodi podatkov o koristnosti inovacij. To pa zato, ker imajo to področje normativno neurejeno, dohodek in nagrade pa je težko ugotavljati, bom kar po domače povedal, zaradi »faušije«. Zaradi nje se povsod zadovolijo z neko pavšalno oceno koristi in nagrade.«

SAVINJSKI OBČAN: »Je torej neustrezno nagrajevanje krivo, da ne izkoristimo dovolj naše domače pameti?«

B. SKALIN: »Človek oziroma ljudje bi morali biti zelo inventivni taktat, ko mu gre težko. Slišali smo, da inovatorji delajo na stvarih, ki so problematične: surovine, izrabljena oprema, rezervni deli. Vendar, zakaj tega ni povsod? Pa smo imeli leto inovacij — nič, imeli smo posebne akcije sindikata, imeli smo akcije drugih organizacij . . . pa nismo zadovoljni. Doma ne uspemo, po drugi strani pa vemo, da je veliko naših inovatorjev, ki prijavljajo patente zunaj meja. Nekatere sem prebral, da so v zadnjih letih Slovenci prijavili okrog 500 patentov v Avstriji in v Nemčiji. Mislim, da je napredek družbe, stremljenje ljudi samo v dohodku. Mogoče, da inovatorjev ne stimuliramo dovolj, mogoče jih zamorimo s samimi postopki. Poleg tega pa sami vodstveni delavci premalo vidijo, da je napredek proizvodnje in povečanje ostanka dohodka v neizkoriščeni rezervi inovatorjev. Veliko smo o tem že govorili, pa nismo uspeli.«

Padli smo na izpitu, pripravimo se za popravnega!

S SEPTEMBROM VIŠJI OTROŠKI DODATKI

Znano je, da se dohodkovni pogoji in višine denarnih pomoči (otroški dodatki) spreminjajo vsako leto v mesecu maju in veljajo do konca aprila naslednjega leta. Tokrat pa je bil glede na rast življenjskih stroškov in čistih osebnih dohodkov v prvem polletju skupščini Občinske skupnosti otroškega varstva Žalec posredovan predlog novih višin denarnih pomoči, katerega je skupščina na seji dne 10. oktobra 1984 tudi sprejela.

Nove višine bodo naslednje: otroci delavcev, drugih delovnih ljudi in upokojujencev bodo prejeli **2.400 din mesečno**, če živijo v družini, kjer je znašal mesečni dohodek v preteklem letu do 4.900 din na družinskega člana; **1.600 din mesečno** bodo prejeli otroci, ki živijo v družini, kjer je bil mesečni dohodek na člana nad 4.900 do 5.600 din mesečno; **po 900 din mesečno** pa otroci družin, kjer je dohodek na člana znašal od 5.600 do 6.000 din mesečno.

Otroci iz kmečkih in drugih družin bodo prejeli **900 din mesečno** — po dosedaj veljavnih kriterijih.

Povečane denarne pomoči pa bodo znašale **700 din** za otroke, ki imajo edinega hranilca, in **900 din** za otroke, ki so teže telesno ali duševno prizadeti.

Danica Dolinsek

ZAOSTAJANJE ZA PLANOM

Konec leta 1982 se je TOZD Profilirka Liboje odcepila od Montane in se kot samostojna delovna organizacija preimenovala v LIKO-Libojška industrija kovinske opreme. V glavnem so obdržali tudi proizvodni program in sicer izdelavo in montažo varnostnih ograj za ceste in mostove. Zaradi zmanjševanja investicijske dejavnosti na tem področju se preusmerjajo v ključavničarsko dejavnost. Z letošnjimi polletnimi rezultati je 31-članski kolektiv zadovoljen, saj so celotni prihodek povečali za 29 odstotkov, dohodek za 75 % in čisti dohodek kar za 80 odstotkov, čeprav bodo planirano montažo odbojnikov na avto cesti Naklo-Ljubljana izvajali šele v naslednjih mesecih. Vrednost teh del pa je osem milijard starih dinarjev. LIKO je že več kot 15 let edini proizvajalec odbojnikov pri nas, zato te proizvodnje ne mislijo ukiniti in jo celo tehnološko posodobljajo. Medtem ko so leta 1969 dnevno izdelali 80 m odbojnikov, jih sedaj izdelajo 2300 m. Ker pa je ta proizvodnja sezonskega značaja, v takimenuovani mrtvi sezoni opravljajo naročniška ključavničarska dela. Razmišljajo pa tudi o povezovanju in sodelovanju z večjimi organizacijami, čeprav konkretnih predlogov še nimajo. jk

25 let SDK

Četrto stoletje je minilo od takrat, ko so v skupščini FLRJ sprejeli zakon o družbenem knjigovodstvu. Od tistih prvih začetkov pa do današnjih dni so si delavci te službe neprestano prizadevali za učinkovito delovanje, kar velja tudi za delavce v žalski enoti SDK. Čeprav so zakon sprejeli leta 59, segajo razne oblike družbene evidence že v dnu vojne vihrne, tako da je bil zakon le dopolnjevanje in izpopolnjevanje prejšnjih prizadevanj za učinkovito službo družbene evidence.

V 25 letih so delavci doživljali stalne reorganizacije in spremembe, pač v skladu z razvojem celotnega sistema. To velja tudi za žalsko enoto, kjer je bilo leta 67 še 52 delavcev, racionalizacija poslovanja in avtomatska obdelava nalogov plačilnega prometa in ostalih podatkov pa je privedla do tega, da je v tamkajšnji službi zaposlenih le še 21 delavec. Ti skrbijo predvsem za dvoje: opravljajo posle predhodne kontrole ter posle plačilnega prometa.

Predhodna kontrola zajema predvsem skrb za zakonito uporabo družbenih sredstev preko nalogov, ocenjevanje periodičnih in zaključnih računov, spremljanje izvajanja zakonskih predpisov in interventnih ukrepov, hkrati pa skrbijo tudi za izvajanje ukrepov gospodarskega varčevanja.

Na področju plačilnega prometa opravljajo zlasti gotovinska vplačila in izplačila, katerih obseg se je skladno z razvojem močno povečal, dnevno skrbijo za čim bolj ažurno pripravo nalogov plačilnega prometa, tako da se sredstva čim hitreje prenašajo.

Ob vsem tem pa morajo delavci SDK, ki vse bolj postaja skupna služba združenega dela, poskrbeti še za strokovno izpopolnjevanje, spremljati morajo številne predpise, skrbeti za enotno delo in za preventivno delovanje kontrole. Irena Jelen

SAVINJSKI OBČAN: »V kratkem času smo zdaj slišali vrsto razlogov za to, da inventivna dejavnost ni takšna, kot bi morala biti. Govorili smo o predlogih postopkih za reševanje oziroma sprejem inovacij, o premajhni podpori vodilnih delavcev inovatorjem, prenikavi lestvici nagrajevanja. Kaj še zavira inovatorstvo?«

I. ŽOHAR: »Omenili smo vodilne, spregovorili bi še strokovnih delavcih in službah. Marsikateri strokovnjak delavcem »prodaja bučnice« o tem, kaj je narobe s strojem, materialom . . . ko pa delavec včasih bolje ve, kaj bi bilo treba spremeniti. Pogosto se vodilni in strokovni delavci bojijo, da bi kdaj prijava izboljšave prišla od nekvalificiranega delavca, saj bi tako prišlo na dan njihovo strokovno neznanje.«

P. ŠKAFAR: »Kot razlog bi dodal še potrebo po delavcu, ki bi se ukvarjal samo z inovatorstvom. Organizacija, kot je Hmezd, bi takšnega delavca morala imeti, saj nimamo nobenih internih razpisov inovacij in problemov. Takšen delavec naj bi skrbel tudi za redno prijavo inovacij.«

I. ŽOHAR: »Ko govorimo o vzrokih, bom povedal še enega: razjasniti si moramo vendar že vprašanje, od kod izplačevati odškodnino: — ali iz materialnih stroškov ali iz sredstev za nagrajevanje? Ali jo štejemo med osebne dohodeke in jo upoštevamo pri izračunavanju pokojnin? Seveda vsak dela po svoje, inovatorji pa so v neenakopravnem položaju. Če bi delavec vedel, da bo dobil zaradi inovacije kakšen dinar več tudi na stara leta, bi se prav gotovo bolj potrudil kot inovator.«

SAVINJSKI OBČAN: »Kaj pa spodbujanje s strani občinskih organizacij?«

I. PODPEČAN: »V občini imamo dva odbora — eden je pri sinikatu in skrbi za množično inventivno dejavnost, drugi je pri občinski raziskovalni skupnosti in se ukvarja z raziskovalno razvojno in z inventivno dejavnostjo. Vendar je to premalo, predvsem pa oba odbora nimata neposrednega vpliva na razvoj in organiziranje inovatorske dejavnosti v delovnih organizacijah.«

SAVINJSKI OBČAN: »Imate kakšne načrte, da bi inventivna dejavnost le postala del vsakdana?«

J. VEDE: »Naša želja je, da bi vsak delavec postal inovator. Da bi se temu približali, nameravamo poleg pravilnika sistematično in množično organizirati inventivno dejavnost. Uvedli bomo posebne anketne liste, kjer bo vsak opisal svoje delo, s čimer bomo dobili točen opis delovnih dolžnosti. Vsak delavec pa bo lahko tudi predlagal, kaj izboljšati. Okrog 250 delavcev se je že prijavilo, da bi bili pripravljene sodelovati v tej akciji. Naslednji korak pa bo ustanovitev društva Diati.«

IRENA JELEN

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

Ob 40-letnici hajke pod Mrzlico

Pred 40 leti, 13. oktobra 1944, je v skoraj že svobodni dolini Zahoma, Matk in pobočja Mrzlice ob prebujajočem se jutru na vseh straneh sovražnik postavil zasede kot pasti in z močnimi silami prodiral v »banditenberge«. Nemške okupatorje je njihov privrženec — domači izdajalec točno obvestil, da se v teh krajih in skoraj v vsaki hiši zadržujejo partizani. Tudi tega usodnega dne je okupator točno vedel, kje so partizani, za kar je bil vsekakor vzrok izdaja, saj smo nekaj dni pred napadom mobilizirali tudi take osebe, ki niso bile naklonjene NOB. V Matkah, Zahomu in na Mrzlici je bila baza za zbiranje novih partizanov, med katere se je vrnil tudi kakšen sodelavec gestapa, ki je kasneje, če ni bil odkrit, pobeignil in opravil judeževu podlost.

Leta 1944 je bila v teh krajih še posebej razgibana dejavnost OF in NOV. Pojavljale so se večje partizanske enote, ki so resno ogrožale nemške postojanke. Okupator je bil iz dneva v dan bolj besen, počutil se je ogroženega, zato je med

ljudmi izvajal še hušnji teror.

Oktober 1944 nas je bilo v teh krajih kar precej partizanov, razporejenih po domačinah. To sicer niso bile močne partizanske enote, pač pa kurirji, politične, kulturne in gospodarske ter mobilizacijske skupine. Bilo nas je okoli 30, pri Likoviču in Gračnerju pa smo imeli še 36 neoboroženih novih mobilizirancev, ki so bili pripravljani za transport v brigade. Pri ljudeh pod Mrzlico smo se partizani počutili varne, saj so bile zanesljive javke pri Fajtu, Likoviču, Gračnerju, Vodovniku, Šarlahu, Balohovih, Golavški, Železniku, Drobnetovih, Zahomškovih, Koterjevih, Potekatovih in drugod.

Prav zato, ker smo se počutili tako varne, nismo verjeli, da bodo Nemci res napadli, saj so hajko napovedovali že od spomladi.

Od 12. na 13. oktobra so se dolge kolone do zob oboroženih Nemcev bližale cilju predvidenega spopada. To so bile specialne enote, ki so vodile borbo s XIV. divizijo ob prihodu na Štajersko. Njihov cilj je bil, da se čimprej prikrito približajo tem partizanskim krajem in da z bliskovitim napadom uničijo borce in aktiviste NOV. To bi jim tudi uspelo, če zgolj po naključju partizan Luka, ki je ponočeval pri Zahomški, ne bi iz previdnosti pogledal še malo naokoli. Ko je stopil na prag, je zaslišal »Hände hoch,« kar ga je pognalo v beg. Strelom iz mitraljeza je tudi ušel, hkrati pa so bili to rešilni signali za večino

partizanov, saj sta bili v trenutku na nogah obe dolini do pod Mrzlice. Za hip je zavladovala nekakšna panika, ker nismo vedeli, kje se sovražnik nahaja. Večina domačinov in partizanov je neorganizirano iskala izhoda. Največji problem so predstavljali neoboroženi mobiliziranci, ki niso bili vajeni partizanskega življenja. S soborcem Ladom sva kljub nenehnemu sovražnikovemu ognju pripeljala skozi varno roč vse nove borce v varno zavetje mrzliških gozdov. Pritiskali so iz Matk in iz Zahoma proti Mrzlici, kjer so čakale možne zasede na obronkih Kamnika — Mrzlice — Mrzlice Goljave. Po celodnevem ropotanju mitraljezov, brzostrelk, pušk, bomb in granat je bilo pričakovati, da bo pokončano vse živo, domovi pa požgani. K sreči je večina partizanov in domačinov našla pravo smer izhoda, nekateri pa so žal obležali. Marjan Pravič, Trezika Stenovc, Franc Zagoričnik, Ančka Žličar in Hribarjev Mihec, star komaj 13 let, se niso uspeli umakniti. Da žrtve velike hajke ni bilo še več, gre zahvala predvsem prebivalcem pod Mrzlico, v Zahomu in v Matkah, ki so poskrili vse, kar bi partizane izdalo, sproti pa so nas tudi obveščali o sovražnikovih premikih ter tako marsikateremu partizanu rešili življenje. Rado Cilenšek

V spomin na hajko, ki je bila 13. 10. 1944 v Zahomu in Matkah, sta krajevni skupnosti Šešče in Griže organizirali pohod ob spomenikih NOB, ki se ga je udeležilo več kot sto pohodnikov. Na pot so krenili iz pred spomenika v Migojnicah, nato pa se ustavili pred osnovno šolo Nade Cilenšek Griže, spomenikom I. štajerskega bataljona; učenci pa so pripravili krajši kulturni program. V Bezovniku je pred domačijo Cilenškovih spregovoril Ludvik Kukovec. Pri spomeniku v Matkah pa so se pohodnikom pridružili pionirji, planinci in borci iz Prebolda, nato pa so nadaljevale pot skupaj k spomeniku žrtvam hajke v Zahomu. Tu pa je Rado Cilenšek spregovoril o dogodku izpred 40 let, v katerem je tudi sam sodeloval.

Padel je kurir Polde Ahac

V zgodnji spomladi leta 1942 je bil sedež vojnega okrajnega komiteja Savinjske doline dober kilometer južno od Kaplje vasi. Člani komiteja so si postavili v mladem smrekovem gozdu aprila 1942 večji in manjši šotor. V manjšem so imeli ranjenega partizana, v večjem pa so bili člani komiteja. Zaradi vse večjega razmaha dela na terenu so tja prihajali kar številni obiskovalci in partizani iz čete, s tem pa se je večala nevarnost izdaje ali slučajnega odkritja. Zato so bili člani komiteja prisiljeni kakšnega pol kilometra više zgraditi zemljanko, ki je bila štiri metre dolga in dva široka. V njej so bili sekretar komiteja Jože Letonja iz Zabukovice, Marjan Rot, Franc Gril (kasneje izdajalec) ter kurir Polde Ahac. Polde ni odšel v partizansko četo, ker zaradi bolezni ni zmožal naporov v četi.

Tako je vsako noč odhajal v Kapljo vas na javko po pošto, prenašal hrano za komite, papir in letake iz partizanske tehnike. Njegova pot je običajno vodila preko mostu na Boljski. Sicer je bil posvarjen, naj se tega mostu

raje izogiba, vendar se je zanašal na dogovorjeni znak, ki so ga dajali v vasi ob domerjeni uri.

Slutnja se je žal sprevrgla v resnico: 18. junija 1942. Ko se je vračal iz vasi, ga je za mostom pričakala nemška žandamerijska patrulja. Brez poziva je za njim zadržal rafal in zadet v glavo je omahnil v smrt.

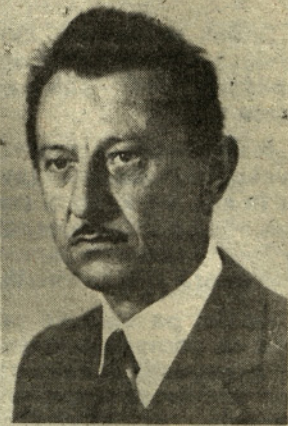
Tudi v zemljankah smo slišali rafalov odmev. Obšla nas je zla slutnja, da se je komu naših kaj zgodilo. Še pred jutrom smo se umaknili proti Taboru. Kmalu smo izvedeli, da je Poldeta ustrelil žandar Schutz. Nemci so takoj nato poklicali iz Prebolda kamion, nanj vrgli Poldeta, nato pa še pred domačo hišo Poldeto v mater. Poldeta so naslednji dan zagrebeli v Preboldu, njegovo mater pa so odvedli v celjske zapore, od tod naprej pa skupaj s sordnicom Anico, ki je bila zaposlena v preboldski tovarni, stanovala pa je pri njej in ji pomagala pri delu, odvedli v taborišče. V prazen Ahačev dom so Nemci naselili neko hitlerjansko družino iz Avstrije.

A. K.

Saši

V čudovitem jesenskem dnevu, ko gozdovi komaj opazno zlatijo, smo se poslovali od našega tovariša Saše Toneta SEPCA. Rad je imel take zgodnje jesenske gozdove. In zemljo, ki je te dni darežljiva s svojimi bogatimi sadovi. V zemlji in gozdovih je sonce. Takšno, kot ga je nosil v srcu on sam. Sonce za ljudi, ki jih je imel rad in oni so imeli radi njega.

Sedaj, ko jih je imel čez petdeset, in takrat, ko je bil še mlad fant in vnet skojevec, je ljudem govoril o lepšem jutri. Pa tudi veroval vanj. Takrat, v hudih dneh okupatorjevega nasilja, pa tudi sedaj, ko so se nekdanje sanje spreminjale v otipljivo in trdo resničnost. Skojevska zavest in prepričanje ne premineta s starostjo. In Saša je ostal skojevec do zadnjega dneva. In z njim tudi mi nekdanji skojevc. „Pač ne moremo iz svoje kože,“ je dejal Saša in prav je imel. Bili smo mladi in smo trdno verjeli in verjamemo še danes, ko nas je življenje dodobra oklestilo. Tudi njega — Saša. Pa ven-

dar je ostal odločen, tovariški in vedno poln razumevanja za druge, predvsem tiste, ki jih je življenje iz kakršnegakoli razloga ogoljufalo. To njegovo vero v človeka smo spoštovali in zato bo tudi spomin nanj vedno spoštljiv, topel. V spominu pa nam bo ostal tudi njegov odpuščajoči nasmeh, poln razumevanja. Pa saj nam je imel kaj odpuščati. Veliko premalo smo mu vračali njegovo tovariško ljubezen.

Cveta MIKUŽ

OAZA MIRU SREDI VOJNE VIHRE

Štab IV. operativne cone je po prejemu teh navodil začel pripravljati načrte za izvedbo predloga o osvoboditvi ozemljih. Ugotovil je, da bi glede na geografski položaj lahko svojo nalogo najprej izpeljali v Zg. Savinjski dolini, pa tudi zato, ker tam ni bilo veliko vojaških policijskih enot. V postojankah je bilo največ vermanov, orožnikov in pripadnikov gozdne zaščite. Sredi leta 1944 sta bila na celjskem območju le dva bataljona vermanskega s 1967 možmi. Posadke so bile v Gornjem gradu (161 mož), Mozirju (170), Rečici (154), Lučah (123), Ljubnem (127). Ne glede na to da so bile sile v Zg. Savinjski dolini manj usposobljene za boj kot enote redne vojske in policije, pa izpolnitev zastavljene naloge ni bila lahka. Sovražnik je bil v svojih postojankah dobro utrjen in pripravljen na obrambo. Vendar pa so bile v bližini Savinjske doline močne sovražne postojanke v Celju, Kamniku, Šoštanju, Črni in drugod, zato je moral štab IV. operativne cone načrtovati postopno razširjanje osvobodjenega ozemlja tako, da je zavaroval akcije v Zg. Savinjski dolini predvsem s celjske in šoštanske smeri. V tem smislu je izdal ukaze svojim operativnim enotam: XIV. divizija je morala z eno brigado oblegati progro Šoštanj — Smartno, postavljati zasede, rušiti komunikacije; z drugo brigado rušiti komunikacije v smeri Smartno — Celje, s tretjo pa izvajati akcije na progi Celje — Grobelno — Ponikva. Vzhodno koroški odred je moral napasti Črno in postaviti zasede na cestah Črna — Solčava proti Železni Kaplji, ceste pa tudi zaminirati. Tako je bila zavarovana koroška stran. Zidanškova brigada je morala napasti Gornji

grad in zavarovati kamniško smer. Poleg tega je morala na cestah izkopavati zaseke, postavljati barikade, postavljati protitankovske mine in rušiti mostove; Šlandrova brigada je morala napasti postojanko Ljubno, pri tem pa uporabiti tudi gorsko baterijo.

Načrt za izvedbo teh akcij je bil natančno sinhroniziran: Zidanškova je morala začeti z akcijami 29. julija, druge enote 30. julija ob 20. uri, Šlandrova brigada pa istega dne ob 23. uri. Načrt je zajemal tudi pravočasno preskrbljenost z zadostnimi količinami streliva, minerskega materiala in protitankovskih min. Štabi posameznih enot so morali poskrbeti za zveze z drugimi enotami, ker je bilo predvideno, da bodo enote med boji daleč vsak sebi. Sanitetna služba je morala poskrbeti za hitro pomoč, evakuacijo ranjencev in za organizirano prevozovništvo. Obveščevalna služba je dobila nalogo, da mora pred akcijo poskrbeti za podatke o postojankah, pregledati objekte za rušenje, med akcijami pa zasledovati sovražnikove premike.

Kljub neizmerni premoči sovražnika so enote IV. operativne cone svojo nalogo v celoti opravile. Zg. Savinjska dolina je bila osvobodena 5. avgusta 1944 je štab operativne cone izrekel čestitke vsem borcem, podoficirjem in oficirjem ter brigadnim političnim delavcem, ki so sodelovali v bojih.

Radio SVOBODNA JUGOSLAVIJA je objavil pohvalo maršala Tita Šlandrovi in Zidanškovi brigadi ter XIV. diviziji za osvoboditev Zg. Savinjske doline.

Sporočilo operativnega odseka IV. operativne cone je navajalo

podatke, da je imel sovražnik v akcijah za osvoboditev Zg. Savinjske doline 203 mrtve, 27 ranjenih in 333 ujetih vojakov. Naši borci so zaplenili veliko orožja, municije in druge vojaške opreme. V akcijah so med drugim porušili 20 mostov in telefonskih napeljav ter tako povzročili sovražniku veliko materialno škodo.

Vsi ti uspehi so močno vplivali na moralno nemških vojakov in enot, ki je bila zaradi atentata na Hitlerja že itak precej narahljana. Višji vodja SS in policije generalmajor Rössner je zaradi tega svojim enotam izdal povelje, da morajo z najodločnejšim in brezobzirnim bojem proti partizanskim enotam doseči njihovo uničenje. Še posebej je opozarjal oficirje, naj se bore kot komanđanti.

Po končanih operacijah je štab operativne cone ponovno razmestil svoje enote, da bi preprečil sovražnikove vdore na osvobodeno ozemlje, načrtoval pa je tudi napad na postojanko v Mozirju, Letušu, Smartnem ob Paki in Braslovčah, saj so le-te enotam operativne cone zapirale pot iz osvobodjenega ozemlja za akcije na komunikacije in naprave v dolini Pake in ob toku Savinje. Načrtovane akcije naj bi izvedle enote operativne cone 11. septembra ob 22. uri in sicer: Šlandrova brigada je morala napasti najpomembnejšo postojanko v Mozirju in jo likvidirati, Tomšičeva brigada postojanko Letuš, demonstrativno pa tudi Smartno ob Paki in istočasno zavarovati celjsko smer, rušiti cestne mostove; Zidanškova brigada je morala likvidirati postojanko Braslovče in postaviti zavarovanje proti postojankam

Vransko — Celje; III. brigada VDV, skupaj z minersko desetino štaba IV. operativne cone, je morala zavarovati šoštansko smer; pehotni tečajniki podoficirske šole pri štabu operativne cone so morali zavarovati kamniško smer. Tudi tokrat je bila načrtovana evakuacija ranjencev v Zg. Savinjsko dolino, delovanje kurirskih zvez, tudi telefonskih in radiotelegrafskih. Obveščevalna služba je bila okrepljena z brigado VDV.

Dvodnevni boji za likvidacijo omenjenih postojank so bili hudi, kajti okupator je do nadobnosti izdelal načrt za obrambo in uporabil vse razpoložljive sisteme, da bi postojanke čim dalj obdržal. V obrambnih bojih je imel 96 mrtvih, 18 ranjenih in 330 ujetih, med tem ko so imele enote operativne cone 15 padlih in 75 ranjenih. V bojih sodelujoče enote so dobile bogat vojni plen. Štab operativne cone je v svojem poročilu o opravljenih operacijah omenjal visoko moralno naših borcev, saj so se morali bojevati pod posebej težkimi pogoji. V bojih pa so si pridobili mnogo vojaških izkušenj in znanja.

V osvobodjeni Zg. Savinjski dolini so nastali ugodni pogoji za nemoteno delovanje najvišjih vojaških in političnih organov na Štajerskem ter številne zaledne ustanove.

Oblastni komite KPS za Štajersko in pokrajinski odbor OF sta si skupaj z nižjimi forumi prizadevala čimprej vzpostaviti organe ljudske oblasti. Za pomoč pri organiziranju ljudske oblasti so vodstveni organi slovenskega narodno osvobodilnega gibanja poslali na Štajersko člana predsedstva SNOS-a Franca Leskoga — Luko in Zorana Poliča. V

Ljubnem je bil organiziran 10-dnevni instruktorski tečaj za aktiviste OF, ki so jih predvidevali za organizacijo volitev v NOO (narodno osvobodilni odbori). Izkušnje izvedbe volitev v Beli Krajini so bile prenešene v osvobodeno Zg. Savinjsko dolino. Predvolilna agitacija se je odvijala pospešeno, saj so bile volitve v nekaterih krajih že 15. septembra z zadovoljivim procentom udeležbe. Organizirani so bili številni sestanki, mitingi. Mitinge so vodili vidni vojaški in politični funkcionarji, udeleževali pa so se jih tudi predstavniki zavezniških misij. Volitve v Mozirju in okoliških vaseh so bile izvedene kasneje, ker so bili ti kraji kasneje osvobodeni.

Vseposvod po osvobodjenem ozemlju je bilo mnogo volje do dela, pa premalo izkušenj, zato je bila organizirana vrsta tečajev za odbornike in aktiviste. Novozvoljeni odborniki NOO in odpodlanci v okrajno skupščino v Zg. Savinjski dolini so imeli že 8. oktobra posvetovanje; 22. oktobra pa so se v Gornjem gradu sestali odpodlanci okrajne skupščine in izvolili svoj 15-članski okrajni izvršilni odbor za Zg. Savinjsko dolino.

Po volitvah je bila glavna skrb aktivistov vseh forumov, da poskrbijo za aktiviranje NOO. V okrajnem odboru OF so delovali številni odseki: za prehrano, gozdarstvo, kmetijstvo, trgovino in obrt, industrijo, za gradnjo in obnovo, finance, prosveto in kulturo, socialno skrbstvo, zdravstvo in promet. Sčasoma je namreč postalo pereče tudi vprašanje prehrane, saj so jo potrebovali člani številnih ustanov, udeleženci konferenc, tečajev. Poskrbeti so morali tudi za ozimnico.

Piše: Cveta Mikuž

Nastajale pa so tudi številne zaledne dejavnosti: mehanične delavnice, čevljarske, sedlarske, krojaške, milarne, mlekarne, barvarne, sušilnice sadja, usnjarne, mlinci, elektrarne in še posebne vojaške delavnice. Zelo aktiven je bil odsek za gospodarstvo, ki je organiziral obratovanje žag in žganje oglja. Zaradi pomanjkanja delovne sile so nastale težave pri obdelovanju zemlje zaplenjenih posestev. V drugi polovici sta bili ustanovljeni traktorski postaji v Mozirju in Gornjem gradu, da bi zagotovili pravočasno sejanje ozimine. Odsek za gradnjo in obnovo je moral poskrbeti za obnovo požganih domačin. Glavni finančni vir v ta namen je bilo 3-odstotno posojilo. Uvajati naj bi pričeli tudi davke, zato je bil sklican posvet poverjenikov za finance. Zelo zanimivo je dejstvo, da je odbor Delavske enotnosti in Ljubnem že 15. oktobra sprejel resolucijo, da se morajo glede na padec vrednosti nemške marke prilagoditi tudi delavske mezde. Še posebej je odbor opozoril na problem dekel in hlapcev.

Pokrajinski odbor OF je poseben pozornost posvetil organiziranju partizanskega šolstva. Delovalo je 15 šol, ki jih je obiskovalo 1347 učencev. Nenehna skrb je veljala strokovnemu izpopolnjevanju učiteljev. Na štirih učiteljskih konferencah so razpravljali o organiziranosti, predmetnikih, pa tudi o političnem položaju.

Zelo razvejane so bile tudi razne kulturne dejavnosti. V Gornjem gradu in Ljubnem je bila prirejena razstava s 300 posnetki partizanskega umetnika — fotografa Jožeta Petka.

(se nadaljuje)

TO STRAN POSVEČAMO KMETIJSTVU

Brez pridnih rok je še dobra zemlja brez vrednosti

Cesta iz Ločice pri Vrskem proti Zahomcam se vzpenja in ozka je. Družbo ji delajo visoka drevesa, ki jo delajo še ožjo in skrivnostnejšo. Toda tu in tam je skozi vejevje posijalo sonce, ki je božalo še mokro listje. Vodi do sedla, kjer stoji domačija Ukmanovih ali kot jih vsi najbolje poznajo: Križnikovih sestra. Tam se odpre lep pogled na Zahome, kjer so hiše v ravnini, ki je v breg prislonežna, kot za šalo pravijo domačini.

Cepprav je življenje tam gori prav zaradi „ravnine“ težje kot v dolini, so Zofija, Minka, Cilka in Julijana ohranile vedrino, ki je ni moglo uničiti še tako trdo življenje. Več kot trideset let so gospodarile in že nekaj let so si vse bolj želele, da bi dobile k hiši mlade pridne roke. Najstarejša Zofija jih ima že čez šestdeset in najmlajša Julijana nekaj čez petdeset, težko so že delale, saj ni več tako kot v mladih letih. Letos so po naključju spoznale Dominika in Mileno Kuglerja z Gomilskega, ki sta se takoj navdušila za kmetovanje, čeprav oba hodita v službo. Vesele so in zadovoljne in tako sploh niso pomišljale, da bi mi odklonile, ko sem jih prosila za pogovor.

„No, če ste nas že predvideli za časopis, pač ne smemo odreči,“ se je nagajivo zasmejela Zofija, ki je „glavna“ pri hiši. Julijana pa ji je ob tem

pomežiknila. Manjkali sta le Minka, ki si je že dala opravka v hlevu, in Cilka, ki je nedeljsko popoldne izkoristila za počitek. Sestré so si po temperamentu komaj podobne, družji pa jih skupna skrb za kmetijo in na obraze so se jim vklesale značilne poteze tistih kmečkih ljudi, ki jim obraz parata in grizeta delo in skrb za zemljo. Na njih pa je radoživost in veselje, ki jih še bolj razjasni pogled na lepo obdelana polja.

Oče je kmalu umrl, skrb so kmalu prevzele sestre. Leto so minevala in priprane so bile, da lahko dobro gospodarijo tudi brez moške roke. „Dela je bilo tudi vedno toliko, da še mislile nismo na poroko,“ je rekla Julijana.

Trmaste in odločne so morale biti in življenje jih je tako sklesalo, da so me nemalokrat presenetile s svojo odločnostjo.

„Že zdavnaj nas bi s teh hribov odnesli, če ne bi bile trmaste,“ je resno pripovedovala Julijana — in dodala: „Ženske smo in tako nas je pač vsak tako jemal. Velikokrat so nas hoteli ogoljufati.“ Kmalu pa so mi zopet pripovedovale tako vesele in zanimive stvari, da si človek kar zaželi iti tja gor gospodarit.

„Največkrat smo se sprle zaradi dela,“ se je Julijana zopet nasmejala. Toda vse gre v oblake in nikoli nismo „pasle ku-

Križnikove sestre Minka, Zofija in Julijana so dobile naslednika kmetije, Mileno in Dominika Kuglerja. (na sliki manjka Cilka)

mar“. Ko smo imele največ dela, je najbolj zagrmelo, kmalu pa je bilo vse tako kot prej.“

Devet govedi stoji v hlevu, konj in prašiči. Do nedavnega so travnike še ročno kosile. Poleti so vstajale že ob tretji uri zjutraj in šle kositi.

„Veste, ob sedmih smo imele zajtrk, ki je bil bolj podoben dobri malici. Neko poletje nas je pri takšnem zajtrku videl inženir, ki mu ni šlo v glavo, kako lahko tako zgodaj jemo in pijemo. „Le poskusite,“ sem mu rekla in mu dala koso v roke. Samo deset metrov je pokosil, pa ga je že žejalo,“ sta se zasmejeli Zofija in Julijana. Ob tem pa so se raztegnila usta še Mileni in Dominiku, ki sta prišla, potem ko sta spravila desetmesečnega Nejca v posteljo.

Julijana je bila poleg ostalega dela še gozdar. Naučila se je delati z motorno žago. Lahko bi kdo drug naredil namesto nas, les smo spravile tudi do ceste,“ je razlagala.

Pred desetimi leti so Križnikove pridelale še sedemsto kilogramov hmelja. Takrat so bile nazadnje bogate, pravijo. Za dober hmelj so dobile priznanje, ponosno povedo. Za to pa so večkrat delale pozno v noč. Najstarejša Zofija pa si je kljub napornim dnevom še vedno ponoči našla čas za lepo knjigo.

„Ko sem bila otrok, sem celega Karla Maya prebrala na glas ob petrolejki. Ob nedeljah pa sem hodila na Vrnsko po knjige,“ je pripovedovala.

Ponosne so, da so kmetijo obdržale in še vsako leto kaj

novoga dodale. Hišo in hlev so obnovile, ko do domačije še ni bilo ceste. Ves pesek so zvozile kar z vozom. Ob tem je laže razumeti njihovo veselje, da bo kmetija še naprej imela pridne roke. „Kmetijo bi lahko prodale. Toda ni denarja, ki bi lahko plačal naše žulje in znoj, ki je precurjal v teh letih. Kmetija brez pridnih rok pa tudi nima vrednosti,“ je modrovala Zofija, ki ne more skriti veselja, da se je Križnikovim naposled le nasmehnila sreča.

Dominik in Milena pridno delata. Zaenkrat le še popoldan, ker hodita v službo. Dominik je mizar, Milena pa ekonomski tehnik. Oba sta vajena dela in ni ju strah, da ne bi vzdržala in se kasneje tudi preživela na devetin-dvajsetih hektarjih. Dominika

moti le to, kar je rekel: „Skoraj pol leta sem že tukaj in še vedno me povsod sprašujejo, če bom zares ostal. Tudi na zadružni enoti mi ne verjamejo popolnoma. Kmetijo pa bi rad čimprej opremil in zato bom potreboval kredit,“ je razlagal.

Ko bo dovolj dohodka, se bo posvetil le kmetiji, za sedaj pa ima še veliko načrtov: „Ustanovili bomo pašno skupnost. Sosedje so se mi najprej smejali, sedaj pa so že navdušeni. Imel bom petnajst molznic in pri nas bo potem tudi zbiralnica mleka.“

Križnikove sestre si bodo lahko malo odpočile, čeprav pravijo, da brez dela ne bodo mogle nikoli. Zofija bo spet vzela v roke lepo knjigo in jo brala tako kot pred desetletji na prijetni, topli peči. Marjana M. Natek

Do kakovostnega mleka le z boljšim nagrajevanjem

V Hmezadovi mlekarni v Arji vasi dnevno napolnijo okoli petdeset tisoč litrov mleka in sicer polovico v navadno plastično embalažo, polovico pa v pure pack, ki jo je mlekarja prva ponudila na slovenskem tržišču. Zadnje dni septembra so dokončno ustavili proizvodnjo v stari mlekarni v Celju in s tem zaključili naporno obdobje preseljevanja in hkrati normalne oskrbe tržišča. Za takšno oskrbo pa so morali ob preseljevanju zagotavljati normalen odkup in prodajo mleka. Po zmogljivostih je Hmezadova mlekarja druga v Sloveniji in z mlekom oskrbuje širše celjsko območje. Že prihodnje leto zaradi povečanih zmogljivosti tržišču obetajo poleg sedanje pakiranja v pure pack še kislo in sladko smetano ter jogurte.

V novi mlekarji dnevno napolnijo okoli deset tisoč litrov navadnega jogurta, dva tisoč litrov sadnega, tri tisoč litrov kisle smetane in tristo litrov sladke. V mlekarji še pripravljajo prostore za proizvodnjo sirov, trenutno prihaja sir na tržišče le iz njihove šmarske sirarne, kjer dnevno predelajo okoli trideset tisoč litrov mleka v sire gauda, trapist in šmarski rok.

Z mlekom, ki ga napolnijo v Hmezadovi mlekarji v Arji vasi, oskrbujejo širše celjsko območje. Poleg tega pa oskrbujejo še priobalne občine in sicer Opatijo, Reko in Split ter Zagreb in Samobor. Še pozimi bodo oskrbovali večji del Dalmacije; ta dobava, pa bo temeljila na osnovi sovlagateljskih deležev pri izgradnji mlekarne.

Na slovenskem tržišču, pravijo v mlekarji, se je poraba mleka in izdelkov v zadnjih mesecih občutno zmanjšala in je to posledica padca kupne moči prebivalstva. Zaradi tega se jim, med drugim, kopicijo zaloge mlečnega prahu in masla.

Tekoče poslovanje v mlekarji je dobro, kljub temu pa se bodo še najmanj tri leta otepal z velikim pomanjkanjem obratnih sredstev, predvsem zaradi dragih kreditov za izgradnjo mlekarne in v zadnjem času vse višjih obrestnih mer. Od predvidenih petsto milijonov so se stroški gradnje kar za enkrat povečali.

Do konca leta bodo dosegli 24 milijonov celotnega prihodka, za mleko, ki ga bodo odkupili, pa

bodo plačali tretjino tega zneska. Poleg tega so se letos povečali še stroški reprovromateriala. Skoraj stoočstotno so se povečali izdatki za aluminijaste folije, energijo in transport.

ODKUP MLEKA ZADOVOLJIV LE KOLIČINSKO, NE PA KAKOVOSTNO

V zadnjem obdobju se je odkup mleka povečal za 14 odstotkov in so s tem dosegli dvakratni letni porast. Poleg tega pa v mlekarji ugotavljajo, da je odkup na njihovem območju med boljšimi v Sloveniji. Odkupujejo ga v štirinajstih občinah, od Sevnice do avstrijske meje, na območju Rogaške Slatine in Kozjanskega in od Trojan do Zasavja. Do konca leta bodo odkupili 44 milijonov litrov mleka.

V prihodnjih letih bodo odkup po predvidevanjih povečali še za enkrat toliko. To bodo dosegli z boljšim nagrajevanjem proizvajalcev mleka. Hkrati bodo veliko pozornost posvečali kakovosti odkupljenega mleka, s katero sedaj še ne morejo biti zadovoljni. Že prihodnje leto bodo boljše mleko še ustrezneje plačali, saj pravijo, da brez kakovostnega odkupljenega mleka tržišču ne morejo ponuditi dobrega mleka in proizvodov. Toda najprej si morajo zagotoviti večjo proizvodnjo mleka in v sodelovanju s kmetijskimi združenji si bodo prizadevali, da bo že čez nekaj let čimveč kmetij, usmerjenih le za proizvodnjo mleka.

POLEG MLEKA V PURE PACK SE NOVI PROIZVODI

S polnjenjem mleka v pure pack embalažo se je začelo obdobje boljše ponudbe na tržišču. Za vsak boljši proizvod pa je treba odšteti več denarja, pravijo v Hmezadovi mlekarji. Mleko je osem dinarjev dražje predvsem zaradi embalaže, ki jo morajo še v celoti uvažati.

V pure pack embalažo so prvi polnili mleko Američani in sicer že leta 1931. Dandanes le v redkih državah še nimajo tovrstnega pakiranja in letno v svetu napolnijo več kot 32 milijonov litrov mleka. V tej embalaži ima mleko daljšo obstojnost, ker le-ta skoraj ne prepušča svetlobe. Po podatkih kanadske raziskave pure pack embalaža prepušča le 2,8 odstotka svetlobe, plastična 69,2, največ pa je prepušča steklena in to celih 90,7 odstotka.

Mlekarja in sozd Hmezad si že nekaj časa prizadevata, da bi jo vsaj delno proizvajali doma, še vedno pa bodo morali uvažati dolgovlaknato sulfatno celulozo, ki je osnovna surovina za proizvodnjo tovrstnega kartona. Največja svetovna dobavitelja te celuloze sta Finska in Sovjetska zveza. Mlekarja je letos za embalažo plačala med drugim trideset milijonov dinarjev deviznih stimulacij. Poleg večje in boljše ponudbe pri tej embalaži mlekarja ne bo imela stroškov vračanja in mleko se ne razliva kot pri navadni plastični embalaži. Izdelana je iz že omenjene celuloze, ki pa je prevlečena s tankim slojem plastičnega mas, ki pa ne onesnažuje okolja, ker sčasoma razpade na zraku.

Tudi zaradi embalaže ima tako pakirano mleko podaljšan rok trajanja, le-ta je štiri dni. Za polnejši in boljše okus pa ga v mlekarji še homogenizirajo in tako se maščobe razpršijo na najmanjše možne delce in deodorizirajo, pri tem postopku

pa mleku odvzamejo morebitne tuje vonjave. Mleko pa je dvakrat pasterizirano in ne sterilizirano, zato mora biti za rok trajanja obvezno v hladilniku.

V prvih mesecih pakiranja so jim trgovine vračale mleko, ker se je kisalo in sirilo. V mlekarji zatrjujejo, da so stroji za polnjenje skozi brezhibno delali in vsak dan redno kontrolirajo kakovost mleka. Da se je skisalo, so

zakrivile predvsem trgovine, ki ga niso hranile v hladilnikih. Manj navdušeni za to mleko so tudi potrošniki zaradi cene, ki pa ne more biti nižja zaradi drage embalaže.

Za to so v Hmezadovi mlekarji dobili več predlogov, predvsem nasprotnikov takšne embalaže, da bi ga ponovno polnili v steklenice. Zaradi loma in visokih prevoznih stroškov bi bila le-ta prav tako draga. V mlekarji bi morali postaviti nove stroje za polnjenje in pranje steklenic. Poleg tega pa bi vsak dan za normalno oskrbo prevozili okoli petintrideset ton steklene embalaže.

V Hmezadovi mlekarji si skupaj z mlekarskim odborom prizadevajo, da bi že v začetku prihodnjega leta ponudili tržišču mleko s 3,2 odstotka maščob, ki bi bilo prav tako polnjeno v pure pack. Poleg tega pa bodo v to embalažo polnili še mleko z dvema odstotkoma maščob, sladko in kislo smetano, navadni in sadni jogurt in sicer v litrske in pollitrske kartone.

Marjana M. Natek

V drugi polovici oktobra so v Savinjski dolini posejali prve hektarje z pšenico. Čeprav se je letošnja jesenska setev začela razmeroma pozno, v Kmetijski zdruzi Savinjska dolina upajo, da bodo kmetje posejali 220 hektarjev s to kulturo. S kooperanti so sklenili skoraj polovico pogodb, za setev pšenice se letos kmetje nekoliko manj zanimajo, ker so se poslabšali pogoji menjave za koruzo.

Previsoke obrestne mere

Hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva Zalec vključuje večino Hmezadovih delovnih organizacij in tako njeno finančno poslovanje poteka v Žalcu, Celju, Smarju pri Ješah ter Slovenski in Ilirski Bistrici. Zagotavlja izplačila za odkupe kmetijskih pridelkov, lesa in osebnih dohodkov Hmezadovih delavcev. S kreditiranjem kooperantov za gradnje in obnove kmetijskih objektov in kmetijske mehanizacije prispeva k razvoju kmetijstva. Do letos je Hranilno kreditna služba za te namene nudila kredite po zelo nizki obrestni meri, letos pa so se le-te povečale za enkrat.

Za obnove in novogradnje hlevov so letos odobrili okoli 270 milijonov dinarjev kreditov in 190 milijonov kreditov za nakupe kmetijske mehanizacije. Denar za te namene si Hranilno kreditna služba zagotavlja iz lastnih sredstev, večino denarja pa prispevajo poslovne banke, Zveza hranilno kreditnih služb Slovenije in tudi sis za preskrbo občine Celje. Letos so se obrestne mere za kredite namenjene razvoju kmetijstva povečale za enkrat, saj je bila lani najvišja obrestna

mera osem odstotkov in najvišja petnajst odstotkov, letos pa od osemnajst do osemindvajset odstotkov. Povpraševanje po kreditih se še ni bistveno zmanjšalo, ker so večino le-teh odobrili še po starih obrestnih merah. Kmetje, ki bi hoteli sedaj obnoviti kmetijo, pa jih tudi že odpuščajemo.

Hranilne vloge so v primerjavi z lani narasle od 450 na 540 milijonov dinarjev. Nominalno so porasle za devetnajst odstotkov, s tem pa v Hranilno kreditni službi niso zadovoljni, ker so se v primerjavi z odstotkom inflacije realno zmanjšale. Hmezadovim delavcem zagotavljajo takšne obrestne mere za vloge kot pri poslovnih bankah, kljub temu pa iz nekaterih organizacij dvigajo in vlagajo denar v druge banke. Večje varčevanje je tudi nemogoče zaradi vse višjih življenjskih stroškov.

V Hranilno kreditni službi pričakujejo, da bodo imeli že prihodnje leto več varčevalcev. Uvedli bodo čekovni sistem, takoj ko bodo imeli v Hmezadu novo elektronsko obdelavo podatkov. S tem pa bodo ponudili enake pogoje varčevanja in poslovanja z denarjem kot druge banke.

mm.

Hmezad

DO NOTRANJA TRGOVINA
TOZD MALOPRODAJA
ŽALEC tel. (063) 710-416

KMETIJSKO TEHNIČNI PRODAJNI CENTER

NUDIMO VAM:

- Traktorje DEUTZ, ZETOR, UNIVERZAL
- traktorske kabine vseh vrst
- traktorske gume 600 x 16 vodilna 11,2 — 10 x 28 Tigar 12,4 — 11 x 28 Tigar
- motokultivatorje REX COMBI in GOLONI s priključki
- kardane za vse priključke
- originalne rezervne dele za molzne stroje alfa-laval in westvalija
- grozdne mlino in stiskalnice
- ličkalnice
- reporeznice
- pluge in brane
- korita za svinje
- nagrobni pesek, humus in sveče
- pocinkane žlebove
- Al vetrne obrobe
- okenske police

blagovnica

hmezad

Reportaže in zanimivosti iz naših krajev

Po rožah se pozna, kje so braslovški šolarji doma

»Porozah se pozna, kje so braslovški šolarji doma,« je pripomnil eden izmed tistih, ki so prišli na slavnostno razglasitev rezultatov in podelitev priznanj za najlepše urejeno okolje na celjskem območju. Pa ne le po rožah, bi ga lahko dopolnili. Tudi po lepo negovanih zelenicah, čistoči in redu na vsakem koraku se pozna delo in trud braslovških šolarjev. Vse to pa je bilo dovolj, da so mladi Braslovčani tokrat že drugih držali v svojih rokah prehodni pokal za najlepše urejeno okolje med dvalmpetdesetimi šolami celjskega območja. Poleg Braslovčanov so letos vzorno urejevali okolje tudi šolarji v Bistrici ob Sotli ter v Slovenskih Konjicah.

Z urejevanjem okolja, gojenjem cvetja in skrbjo za red in čistočo na vsakem koraku so braslovški šolarji in njihovi učitelji začeli že pred nekaj leti, ko so se preselili v nove prostore. V okviru šolske skupnosti so ustanovili posebno komisijo za čistočo in varstvo okolja, katere člani načrtujejo in organizirajo urejanje okolja. V delo so vključeni vsi — od prvošolčkov do tistih, ki na-

birajo še zadnje učenosti v osnovnošolskih klopih. Za svoj trud je preko 300 otrok prejelo prehodni pokal, ki ga podeljujejo člani celjske Turistične zveze, že lani, letos pa so svoj uspeh le še potrdili. A naj spregovorijo sami:

MONJA STRNIŠNIK, vodja komisije za čistočo in varstvo okolja: »Naša naloga je predvsem v tem, da pripravimo vse potrebno za naše delo, da naredimo razpored razrednim skupnostim, kako bodo skrbele za okolico in da potem tudi pogledamo, če so vsi izpolnili svoje naloge. Letošnjega priznanja smo zelo veseli, zahvala zanj pa gre tudi našemu hišniku.«

TOMAŽ KOROŠEC: »Ko sem začeli hoditi v šolo, še nismo toliko skrbeli za red in čistočo in tudi okolice šole nismo urejevali. Zanj smo začeli skrbeti potem, ko smo se preselili v novo šolo. Danes rad pomaga vsak učenec. Delamo vse, kar je potrebno, le za košnjo poskrbi hišnik, ker je to delo za nas prenevarno.«

MARIAN DONKO: »Delo si ponavadi razdelimo, tako da dekleta opravljajo lažje delo, fantje pa vozimo samokolnice, kopljemo jarke in vse drugo, kar je potrebno. Mi smo letos zadnjič v tej šoli, mislim pa, da so se tudi mlajši veliko naučili in da

bodo znali poskrbeti za čisto okolje.«

BERNARDA PREDOVNIK, mentorica šolske skupnosti: »Vsaka razredna skupnost skrbi za okolje po en teden. Moram reči, da učenci zelo pazijo na okolje, na to, da ne odmetavajo papirja in da ne uničijo trave ali pa cvetličnih nasadov. Lani so učenci sami vzgajili mlado cvetje, nekaj so ga celo prodali in za izkupiček kupili lončke. Zelo pridno zbirajo tudi starinske predmete, s katerimi bodo še polepšali šolsko okolico.«

Irena Jelen

Enim priznanje, drugim grajo

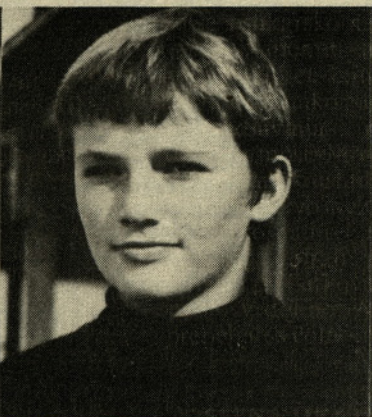
Če si braslovški šolarji zaslužijo vse čestitke in priznanja za svoje prizadevanje, da bi kar najlepše in čimbolj prijetno uredili svoj drugi dom, pa velja nekatere druge naše šole kar malce pograjati. Na seznamu celjske turistične zveze najdemo tudi žalski osnovni šoli Peter Sprajc-Jur in Ljuba Mikuš, osnovno šolo Nade Cilenšek v Grižah in osnovno šolo Miroslava Sirca iz Petrovc. Le-te so zelo revno urejevale okolje, predvsem so slabo vzdrževale zelenice, lončki s cvetjem so bili skromni, povsod pa je bilo moč najti veliko smeti. Malce večjo skrb za okolje so člani Turistične zveze zabeležili na Polzeli, še najbolj pa so se poleg Braslovč letos odrezali učenci z Vranskega in iz Prebolda.

Rezultati so torej različni od najboljših do tistih najslabših. Kje so vzroki? So krivi učenci, pomanjkanje denarja ali pa samo premajhna mera dobre volje tamkajšnjih šolskih delavcev. Kakorkoli že, Braslovčani so najlepši dokaz, da se da zadošiti še tako ostrim kriterijem celjskih turističnih delavcev. Letos so tisti, ki niso skrbeli za svoje okolje, vlak že zamudili, imajo pa možnost, da ga ujamejo za prihodnje ocenjevanje.

Irena Jelen

Bernarda Predovnik

Marjan Donko

Tomaž Korošec

Monja Strnišnik

BRANKO RAZGORŠEK

PRIZNANJE JE DOKAZ, DA ZNAM TUDI SAM KAJ NAREEDITI

Ko je Razgorškov Branko iz Ločice pri Polzeli odpeljal svoj mlin za moko na letošnji obrtni sejem v Celje, da ga vidi in ocenijo ostri oči strokovnjakov in tisti malo manj ostrimi pogledi slučajnih obiskovalcev, si niti v sanjah ni znal predstavljati, da bo njegov izdelek vzbudil takšno zanimanje in da bo zanj dobil zlato plaketo.

Mimo je sejma, mimo je ves dirndaj okrog njega, pri Razgorškovih pa ostaja eno izmed letošnjih najvišjih priznanj. O čem drugem, kot o njem, je najprej stekla beseda: »To priznanje mi veliko pomeni, je dokaz, da znam tudi sam kaj narediti,« je povedal Branko, ko sem ga zmotila pri njegovem delu. In kaj hitro se je razgovoril o tem, kako so se mu porajale ideje o njegovem izdelku, o tem, koliko dela in truda je bilo treba. »K izdelavi so me spodbudili delavci Mege, katere kooperant sem. Ideja mi je bila vseč, čeprav nisem imel nobenih načrtov, poznal sem le zunanjo podobo mlina. Pa sem opazoval, poskušal in načrtoval, tako dolgo, da se mi je posrečilo,« je razlagal. In še dodal, da so bili največja nadloga mlinski kamni, ki jih je iskal po celi Jugoslaviji.

No, z nekaj truda in malo dobre

volje je odstranil tudi to oviro, pa še vse druge, tako da je mlin bil kmalu nared. In končno — tista prva preizkušnja: »Dobil sem koruzo, jo zmel in moram reči, da je bila lepo zmlata. Tudi kruh, ki smo ga potem spekli, je bil zelo dober,« je povedal sogovornik. In hkrati že razlagal načrte: »Z delavci Mege se pogovarjamo, da bi zaenkrat naredil 20 takšnih mlinov. Videl bom, koliko bodo pripravljene sodelovati, nekako pa bom moral urediti tudi oskrbo z mlinskimi kamni. Če se bodo ljudje za mlin zanimali, bom morda naredil večjega in takšnega, ki bo imel zraven sito.«

Je pa mlin le eden izmed načrtov, ki rojijo Branku po glavi. Počne pravzaprav vse, kar mora početi splošni mizar; če je treba, si sam naredi kakšen potreben stroj ali pa izboljša starega, sodeluje pa še pri izdelavi zložitljivih sani, za katere je lastnik tega projekta dobil na letošnjem sejmu bronasto plaketo. Načrtov in dela torej Branku in njegovi družini, ki mu po njegovih besedah tudi priskoči na pomoč, ne bo zmanjkalo, najbrž pa tudi uspehi ne bodo izostali in bodo Razgorškovi tokratni plaketi dodali še kakšno. Še zlasti, če povemo, da se Branko z obrtno dejavnostjo ne ukvarja niti leto dni!

Irena Jelen

Huševa pralnica perila

V Huševi pralnici imajo vedno dovolj dela. (foto: L.Korber)

Pred dobrimi šestimi leti se je Hušev Vlado iz Latkove vasi pri Preboldu odločil, da bo dal na stran avtoprevoznništvo, namesto njega pa poiskal nekaj novega. Tuhtal je in tuhtal, pa se končno odločil za pralnico perila in likanje konfekcije.

Kaže, da je Vlado dobro izbral, saj mu v teh šestih letih, odkar je začel s to dejavnostjo, še ni zmanjkalo dela. »Se povečal bi lahko število svojih strank, vendar bi bilo potem že težko ustreci vsem,« je razložil ob našem obisku.

V pralnico, kjer je delo našla tudi njegova žena, poleg nje pa še dve delavki, prinašajo posteljno perilo,

delovne halje in drugo kar s petinštiridesetih strani, največ pa delavci Gradisa, Ingrada in Šempetrskega Sip-a; Huševa pralnica po poznavo tudi v Ljubljani, v Novem mestu, pa v Hrastniku in v Ribnici.

Dela imajo torej dovolj, »le posebnega zaslužka ni s to dejavnostjo,« je povedal Vlado, ko sem ga povprašala o tem, kako je kaj zadovoljen s svojo dejavnostjo. »Moja dejavnost je pač takšna,« je še dodal, »da se stalno vse podražuje; od prevoza, ker perilo sam pripeljem in odpeljem, pa elektrike, vode in praška. Vseemu temu cene stalno povišujejo, kar pa lahko storitve povečam enkrat na leto,« je zaključil sogovornik.

Irena Jelen

Diamantna poroka
Krajncevega ata in mame

Sedeli smo za mizo v svetli sobi in kramljali z Julijano in Cirilom Krajnc v Migojnicah. Zunaj se je naredil lep dan, eden redkih v letošnji jeseni. Skozi krošnje jablan je lila sončna svetloba in se poigravala z orumenelim listjem. Veder in sproščen je bil tudi naš pogovor, ki ga je usmerjala 94-letna Krajnceva mama, živahna in za šalo še vedno zagreta drobna ženica. Le pri kakšnem pomembnem dogodku je pogledala eno leto starejšega moža Cirila.

Kdo bi pomislil, da imata skupaj že 189 let. Julijana nam je dejala, da je življenje tudi pri 95-letih zanimivo in lepo, če človek ni osamljen in živi med svojimi. Njuni, že poročeni otroci, snaha, vnuki in pravnuki ju imajo radi in če le morejo, zapolnijo njun dom. Eden od sinov si je pozidal hišo poleg njunega doma, zato lahko vsak dan prihaja k njima, redno pa ju obiskuje tudi hči Marta, ki rada postori, kar je treba v hiši in na vrtu.

Ciril in Julijana so se v življenju križale tudi trnjeve poti: v minuli vojni sta prestala veliko hudega, a sta vse viharje srečno prebrodla. Julijana se je spomnila, kako je kot najstarejša — 26-letna hči po očetovi smrti prevzela skrb za štiri nedorasle otroke. Takrat so bili hudi časi. Denarja ni bilo, zato je bilo treba trdo delati, da so bili otroci siti in oblečeni.

Potlej sta se vzela s Cirilom, rudarjem, ki je prinašal domov 600 dinarjev mesečno plačo, kar je bilo malo za osemčlansko družino. Bila sta varčna in pridna, vsak dinar sta dobro obrnila in uspelo jima je vseh šest otrok spraviti h kruhu.

Vojna vihra Krajncevim ni prizanesla. Ciril in Julijana sta se že leta 1941 povezala z osvobodilnim gibanjem. V hišo so začeli prihajati prvi partizani, med njimi Julka in Rudi Cilenšek. Po stopinjah svojih staršev so krenili tudi otroci.

Neke deževne noči je na njuno okno potrkal sin-partizan. S tovaršem sta bila premočena do kože, zato je mati zakurila peč in fanta sta se slekla in sušila obleko. Bili pa so izdani in Nemci so obkolili hišo, še preden sta se partizana lahko umaknila. Preostal jima je boj na življenje in smrt. Pa je brzostrelka v partizanskih rokah zaskočila in Nemci so Cirila pobili na tla s puškinimi kopiti. Bilo bi po njem, da ga nista rešila prisebna in hrabra starša. Oče Ciril je stopil pred puške in zabrusil Nemcem: Streljajte, fanta pa pustite! Gospodinja je prinesla slanine in žganja in za trenutek rešila položaj. Sama se je potem z najmlajšim, 15-letnim sinom umaknila skozi okno proti hosti. Moža Cirila in sina pa so Nemci odveli v Celje, kjer sta pretrpela veliko hudega, slednjič pa so ju strpali v koncentracijsko taborišče. Tam se je znašla tudi hči Marta.

Po prestanem trpljenju so bili vsi srečni, ko so se po osvoboditvi vrnili domov.

Leta so se odmaknila, spomin na te dogodke pa je v njihovih srcih ostal živ in tako se pogovor nemalokrat zasučne na fista viharna vojna leta, ko je okupator stregel tudi Krajncevim po življenju.

»Ko sem bila še mlajša, sem veliko brala. Podnevi zato ni bilo časa, zato sem prebedela veliko noči ob knjigah in še danes bi rada brala, če bi imela dober vid,« nam je pripovedovala Krajnceva mama. Z dogodki pa sta na tekočem, ker jima vse novice prebere hči Marta. Tudi za televizijo so oči že prešibke in tako jima obiski največ pomenijo.

Gostoljubna kot sta, sta nas povabila, naj še pridemo. Lojze Trstenjak

Zlata poroka
zakoncev Burger

Pred dnevi sta v Braslovčah praznovala 50 let skupnega življenja — zlato poroko — Viktor in Terezija Burger. Oba izhajata iz kmečkih družin, imela pa sta težko mladost.

Viktor Burger se je rodil 18. januarja 1908 na mozirskih Dobrovljah. Ko je končal šolo, je delal vse do upokojitve. To je leta 1965, pri Gozdnem gospodarstvu Nazarje.

Terezija Burger, rojena Skitek, se je rodila 13. oktobra 1905 v Cirkovcih, v občini Velenje, in je bila po končani šoli zaposlena kot kuharica v Avstriji. P poroki, leta 1934, pa je ostala doma in gospodinjala družini. Med vojno je bil Viktor borec Tomšičeve brigade, mati Terezija pa je partizanom pomagala s tobakom in soljo. Po vojni sta se preselila v Šmartno ob Paki, leta 1968 pa v Braslovče, kjer živita še danes. Vzkonu se jima je rodilo 6 otrok, vsi so pridni, imajo lastne domove in družine ter se radi vračajo domov.

Tekst in foto: TONE TAVČAR

En dan v krajevni skupnosti Šešče

IZ DINARJA VEDNO NAREDIMO STOTAKA

Čedalje manj je koticov, kjer utripa življenje še z utripom naših staršev, starih staršev in njih očetov. Čedalje manj je koticov, ki jih ni zadušila industrija, kjer moderna arhitektura ni uveljavila svojih betonskih dosežkov.

Tam, koder hodim tokrat, je vas še zmeraj vas. Hiše rastejo sicer kot gobe po dežju, a brez vzletov moderne arhitekture, drevesnih krošenj še niso zamenjali pisani sončniki, stogov s senom niso pregnale visoke stolpnice. Tam, v zaselkih pod vznožjem Homa in Mrzlice, Goljave in Kamnika, si tega niti ne želijo.

MOST JIH JE POVEZAL S SVETOM

Prelepo dopoldne se je porodilo iz megle nega oktobrskega jutra. Sončni žarki so se lovili v vejevje, ovešeno s sadjem, le iznad Savinje so se dvigovale še zadnje meglice. Tako mirna je tokrat, pravzaprav že kar lena. A ta lenobnost je le navidezna. Kdo drug bi to bolje vedel, kot krajani Šešč sami. Premnogim so se s slikarsko natančnostjo vrisali v spomin dnevi konec petdesetih let, ko jim je prav ta, tokrat tako dremava in lena Savinja, podrla in odnesla most. Most, ki je ljudem v tamkajšnjih zaselkih pomenil prvo vez s svetom. Dolgo so namreč morali tam naokrog ubirati poti preko Griž ali pa Latkove vasi, da so prišli v dolino. Ali pa so se prepeljali s čolnom.

OSEBNA IZKAZNICA KRAJA

število prebivalcev: 700
zaposlenih: 289
kmečko prebivalstvo: 45
število gospodinjstev: 206
naselja: Šešče, Gmajna, Ladja, Šempihl, Matke, Brda, Goljava, Hom in Zahom

Namesto lesenega mostu so kmalu zgradili novega. Betonskega. Le-ta je bil eden izmed prvih dosežkov v povojnem obdobju. A so se jim kmalu pridružili novi dosežki — napeljali so elektriko, vodovod, še prej so postavili združni dom in hmeljsko sušilnico, zatem so prišle na vrsto ceste.

NE ŽELIJO SI INDUSTRIJE

Ena od njih zavije proti Šeščam. Tu in tam so si ljudje dajali opravka okrog domačij, drugi so hoteli s polj pospravljati še zadnje darove letošnje kisle jeseni.

Pravzaprav so polja tam naokrog osnova celotnega gospodarstva. Nekdaj so tamkajšnji kmetje sejali tudi ajdo, proso in ječmen, starejši krajani pa vedo povedati, da so po končani vojni vihri iz okoliških gozdov prodajali kostanje za tanin. Tako je bojda bilo v Šeščah, v Matkah pa so nekdanj sloveli po pripravi oglja, pa mlinih na Kolji in žganju apna.

Precej je travnikov in polj tam okrog, precej gozdov, a vendar premalo, da bi bilo dovolj dela za vse sinove in hčere tamkajšnjih zaselkov.

Zato odhaja skoraj polovica krajanov vsak dan proti Tekstilni tovarni v Prebold, Lik-u in Sip-u v Šempeter, pa v petrovško Zarjo, marsikdo pa tudi v Zalec, Celje ali še dlje.

Nekaj je tudi takšnih, pravzaprav le devet prebivalcev, ki jim vsakdanji kos kruha reže obrt — bodisi obrtne storitve,

zlasti živopisanega cvetja, ki popotniku zaželi dobrodošlico na vsakem koraku.

Hiše niso stare. Nove so, prenovljene, tiste, ki so jih morda zgradili v prejšnjem stoletju, pa je uničil rdeči petelin, ki je po vasi zapel 1905-ega leta in jo skorajda v celoti uničil. Kdove, morda je ravno ta ognjena ujma porodila nastanek prvega gasilskega društva v Šeščah pred skoraj 65-imi leti. V tem polstoletnem delovanju so si nakupili nekaj opreme, zgradili rezervoar za vodo, v katerem imajo shranjenih 50000 l vode, hidrantni nastavek s priborom in opremo pa imajo tudi na drugem koncu vasi.

Kljub dolgi tradiciji danes člani tamkajšnjega društva životarijo v majhnem in neprimernem prostoru. Kaže pa, da ne bodo več dolgo, saj

v kraju organizirali zbiranje obleke in obutve, pri čemer so se dobro izkazali, organizirali so že nekaj predavanj, pomagajo starejšim in obiskujejo ostarele v domu na Polzeli. Izkazali so se tudi v primeru, ko so na eni izmed domačij v vasi spet divjali ognjeni zubliji.

REVOLUCIONARNO SEME JE BOGATO OBRODILO

Počasi se je dolina malce zožila. Krošnje dreves, novo odete s pisano jesensko preobleko, in med njimi še vedno ponosno zeleni iglavci so bili vse bližji.

Ne bi bilo prav, če bi popotnik na tej poti prezrl številne pomnike zgodovine. Pomnike ljudem, ki so v dneh vojne vihre samj trpeli, a kljub temu

PRIČEVANJA DAVNIH DNI

Zgodovina je na ozemlju današnje krajevne skupnosti dobila svoj relief že pred mnogimi stoletji. Šešče omenjajo že v Otokarjevem urbarju iz leta 1265, ko je bila tam ena kmetijska podložna žalskemu uradu. V 16. stoletju je na terasi nad Šeščami stala graščina Schönbichl kot naslednica gradu Sachsenwart. Danes so od nekdanjega velikega dvonadstropnega poslopja s štirimi vogalnimi stolpi ostali le deli njegove kleti, kajti blagorodni gospod Gaisruch, tedanji lastnik, je graščino zanemarjal.

So pa tudi nekateri dokazi, ki pričajo o tem, da se je v naročju tamkajšnjega hribovitega sveta pojavljala življenjska moč. V gozdu so namreč strokovnjaki našli prazgodovinske gomile, v eni izmed njih pa so konec prejšnjega stoletja odkrili slikano keramiko, latenski bronasti nakit, sekire ter železno orožje in orodje.

Pričevanja o tem, da so bili kraji pod Mrzlico in Homom poznani že v davniini, so našli tudi v Matkah. Že konec 14. stoletja so prvič omenjali cerkev na Homu, v njegovi bližini so našli fragmente ilirske keramike, druge spet ilirske grobove.

se jim v prihodnje kot zadnjemu gasilskemu društvu v občini obeta lasten dom.

Gasilsko društvo je pravzaprav eno redkih društev, ki deluje v Šeščah. V zadnjem času so se jim pridružili še člani kulturnega društva, v okviru katerega je letos začela delovati tam že pred dvema desetletjema. Ko so ustanovili knjižnico v občini, je bilo rečeno, da jim bodo knjige vozili s potujočimi avtobusi, toda konec koncev se je zgodilo tako, da niso imeli več lastne knjižnice, potujoče pa tudi ni bilo od nikoder.

Med društvu velja v Šeščah omeniti še Društvo prijateljev mladine in pa Rdeči križ. Le-ta deluje v zadnjih letih samostojno, prej pa so bili povezani s preboldskim. Letos so

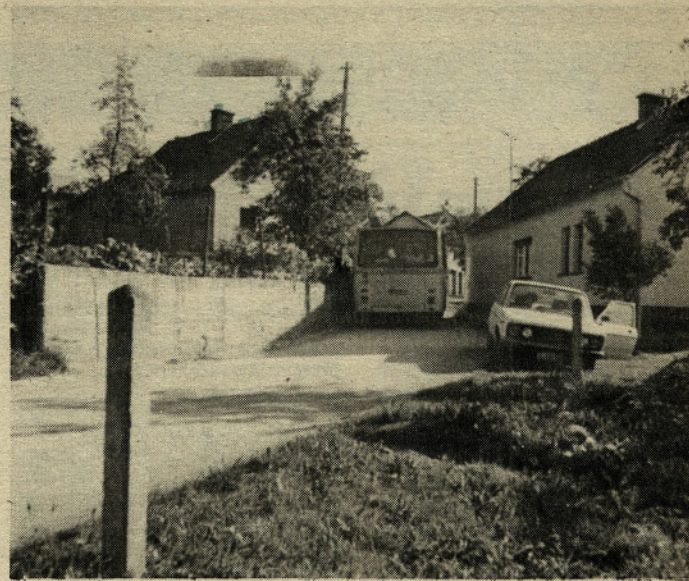
ponudili roko času najtežje preizkušnje.

Tamkajšnji vrhovi so bili namreč prav primeren kraj, kjer se je dalo početi marsikaj, kar je

ODKOD IME KRAJA?

Pripovedoval mi je eden izmed tamkajšnjih krajanov, kako so Matke in Šešče dobile svoja imena. Takole je razložil: »V bližini Šešč je bil grad. Okrog njega so začeli graditi hiše tisti, ki so hodili služiti grajskim. Pravijo, da je bilo v začetku šest hiš. No, iz tega se je potem razvil ime: šest hiš in še in še.

Matke pa so dobile svoje ime po sveti Magdaleni. Tako smo vas imenovali vse do leta 55.«

Ceste jim povzročajo največ preglavic. Preozke so, dotrajane in marsikje komaj dovolj široke za delavski avtobus (Foto: L. Korber)

bilo treba skriti pred očmi domačega nazadnjaškega režima in kasneje pred očmi zagovornikov tisočletnega rajha ter njegovih pomočnikov.

Že pred vojno so se v tamkajšnjih zaselkih shajali napredni fantje in dekleta s komunisti Prebolda in Griž. In ni jih bilo malo, ki so sejali revolucionarno seme med okoliške prebivalce.

Ko so v vaseh pod Mrzlico in Homom zaregljale nemške strojnice, domačini niso sedeli križem rok. Že decembra 1941 so na pobudo Albina Vipotnika-Strgarja ustanovili OF.

Za mnoge so tla doma postala prevročja, zato so se kmalu znašli v gozdovih. Pod Mrzlico so imeli borci pravo terensko taborišče, kjer so zbirali hrano, po tamkajšnjih zaselkih pa so vodile številne partizanske poti.

Zato so bile hajke tam naokrog pogoste, največja oktobra 1944. Kljub temu so domačini vsa leta sodelovali z borci. Vse dotlej, dokler Hitlerjev rajh ni bil na tleh.

BREZ GASILCEV V MATKAH NE GRE

Kar nekaj je teh pomnikov ob poti, ki vodi proti Matkam. Vas je bila v sončnem opoldnevu videti dremava. A ta dremavost je bila le navidezna, premor med vsakdanjimi opravili. Domačije tam se vlečejo vzdolž ceste, a mnoge med njimi so zabrzdane v strme bregove.

Središču vasi in pravzaprav tudi življenju tamkajšnjih ljudi daje utrip gasilsko društvo.

Skorajda je ni zadeve, kjer ne bi imeli kaj gasilci zraven. Ne le v Matkah, tudi v celotni krajevni skupnosti. V svojih vrstah imajo 120 članov, za sabo pa dobrih 50 let delovanja. Ne le na gasilskem področju, kjer imajo štiri tekmovalne desetine, s katerimi segajo v sam vrh na občinskih tekmovanjih, dobro pa se odrežejo tudi na republiških, temveč tudi na področju kulture, dela z mladimi, športa in rekreacije, ne manjkajo pri akcijah krajevne skupnosti, del svojih prostorov pa so dali v najem celo gostincu. Sodelovanje z gasilci v sosednji vasi, v Šeščah, je sicer dobro, vendar bi po mnenju predsednika društva iz Šešč lahko bilo še uspešnejše.

TRGOVINA JE NJIHOVA ŽELJA

Ne le po tem, da v Matkah držijo vse skupaj »pokonci« gasilci, še v nečem je vas redkost. Po tem, da imajo dva gostinska objekta, pa nobene trgovine. Predsednik gasilskega društva v Matkah je razložil, da so o tem izrekli že veliko besed. Z enim izmed krajanov so se že dogovorili, da bo odprl privatno trgovino, nabavil je tudi že del opreme. Toda vse je

ostalo le pri besedah, kajti delavci Savinjskega magazina so rekli: ne. Da pa preskrba v Matkah zelo šepa oziroma da morajo tedi po kilo soli v Šešče — o tem ni nobenega dvoma.

KOMUNALA V MALEM

Počasi se je cesta začela vzpenjati in tam je tudi konec potevanja po tej krajevni skupnosti. Pravzaprav še ne povsem. Spregovoriti je treba še o njej — o cesti, po kateri je avto tokrat požiral kilometre.

Pane le o tej, temveč tudi o vseh drugih cestah v krajevni skupnosti. Stare so, dotrajane, preozke, z neurejenimi bankinami, polne lukenj in razpok.

Takšne kot so, povzročajo težave zlasti voznikom avtobusov, ki prevažajo delavce, povzročale pa bi težave tudi rednim avtobusom, če bi jih v kra-

ZAKAJ PRAZNUJEJO KRAJEVNI PRAZNIK,

Krajanje tamkajšnjih zaselkov praznujejo svoj praznik 22. julija v spomin na dva dogodka: na izgradnjo mostu preko Savinje, kjer so jim na pomoč priskočili tudi mladi iz JLA, in pa na veliko hajko pod Mrzlico 14. oktobra 1944.

jevni skupnosti imeli. To je ena izmed njihovih vročih želja, vendar še ni uresničena. Poskusno je sicer tamkaj že vozil avtobus ob 8. uri zjutraj, vendar je bilo premalo potnikov in seveda denarja, zato so progno ukinili. Sedaj razmišljajo o povezavi preko Prebolda, vendar se bodo morali o tem še pogovarjati. Morda bodo lažje rešili težave, ko bodo uresničili načrt iz petletnega plana, to je razširitev ceste Šempeter — Šešče — Sešče — Matke.

Poleg te osrednje ceste jih čakajo še druge, med njimi tudi vzdrževanje višinskih cest, ki jih sproti uniči vsako večje deževje. Ravno letos pa so z dolino povezali še zadnjo domačijo.

So pa ceste le eden izmed problemov na komunalnem področju, kjer jih čevelj žuli.

Pesti jih še kanalizacija, dose-danjim 60 telefonskim priključkom naj bi prihodnje leto, ko bodo povečali centralo v Preboldu, dodali 40 novih.

Pravzaprav bodo v naslednjih letih kar komunalna v malem.

Volje do dela jim ne manjka, pridnih rok tudi ne, zato bo ob prihodnjem potevanju po krajevni skupnosti najbrž marsikatera težava že zgodovina. Še zlasti, ker sami pravijo, malce za šalo, pa malce tudi zares, da iz vsakega dinarja vedno naredijo stotaka.

Predstavniki krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev so se takole zbrali ob našem obisku. Pa tudi sicer je to njihova stalna praksa.

Pesem in mladost

Zakaj je otroška pesem otožna?

Ko so se organizatorji že tradicionalne prireditve Pesem in mladost pred petimi leti odločili, da naj bodo ustvarjalci te prireditve mladi, se je tudi letos pokazalo, da je takšna odločitev bila pravilna. S pomočjo mentorjev slavistov in glasbenih učiteljev sami napišejo besedila in v večini primerov tudi melodije. Mladi pevci so torej ob spremljavi pionirskega zborčka glasbene šole na prireditvi v začetku oktobra zapeli štirinajst novih pesmic. Mladostna sproščenost in nastop brez treme, ki se je ne morejo otresti pred nastopom celo odrasli, je navdušila številne poslušalce, ki jih je na tej prireditvi vedno precej. Mladi pa so najbolj veseli, če je med njimi priljubljena pesnica Meta Rainer, saj njeno

pesem kot avizo na začetku prireditve vedno radi zapoje.

Za prireditev Pesem in mladost, ki je edinstvena v Sloveniji, je vedno več zanimanja. Najboljše pesmi bomo lahko poslušali tudi na radiu in televiziji. Na posvetu, ki so ga organizatorji pripravili po prireditvi, pa smo izvedeli še marsikaj, kar ob spremljanju nastopa mladih nismo niti opazili. Skoraj vsaka pesem je povezana z doživetjem mladih.

Najbolj pa je prisotne navdušila Alenka Lesjak iz osnovne šole Ivan Farčnik-Buč s pesmijo Nevihta. Ugotavljali pa so tudi, da je vsebina pesmi največkrat otožna, prepletena z zaskrbljenostjo o ogroženem miru, o naraščajoči lakoti in vojnah. Bili so si enotni, da je to odraz

družbenih razmer, ki skrbijo in vznemirjajo tudi mlade.

Sicer pa je sama prireditev zaključek celoletnega dela in truda številnih sodelavcev, ki zaslužijo priznanje in pohvalo. Med njimi naj omenimo Marjana Kozmusa, ki je pripravil večino aranžmajev, Margit Juteršek, ki je izbrala besedila, Tanjo in Draga Cehnerja, ki skrbita za organizacijo prireditve.

Zelja organizatorjev je, da bi v prihodnje sodelovalo še več mladih ustvarjalcev iz vseh osnovnih šol žalske občine, pa tudi iz drugih občin. Vsem torej že sedaj vabilo za sodelovanje, saj so priprave za naslednjo prireditev Pesem in mladost že stekle.

jk

Saša Golob je zapela pesmico o konjičku

Revija narodnih ansamblov v Libojah

Organizacijski odbor za pripravo in izvedbo XII. revije narodnih ansamblov v Libojah je sprejel dokončen program letošnjega srečanja narodnih ansamblov žalske občine, celjskega območja, Slovenije in zamejstva. Revija bo v nedeljo, 25. novembra 1984, z dvema koncertoma in sicer ob 15. in ob 18. uri v obnovljeni dvorani DPD Svoboda Liboje. Pokrovitelj je tudi tokrat delovna organizacija KIL Liboje, ki slavi prihodnje leto 170-letnico obstoja, pri reviji pa bodo tako kot doslej sodelovali tudi Zveza kulturnih organizacij občine Žalec, Kulturna skupnost Žalec, Krajevna skupnost Liboje, Mirosoan, Savinjski občan, Novi tednik —

Radio Celje, številni zasebniki in ljubitelji lepe domače glasbe.

Ob letošnji reviji bodo vsi predstavniki sodelujočih ansamblov podpisali samoupravni sporazum o dolžnostih in obveznostih ter pravicah pri sodelovanju na letošnji in na naslednjih libojskih revijah.

Po mnenju predsednika organizacijskega odbora za izvedbo letošnje revije Henrija Kuzme bo letos nastopilo okoli dvajset ansamblov. Med nastopajočimi bodo tudi ansambli, ki so letos že osvojili najvišja priznanja na festivalih v Števernjanu ter Ptuj, kar pomeni, dabo revija kvalitetna.

T. Vrabl

Ta zapis objavljamo ne samo zaradi dneva varčevanja — 31. oktobra — ampak zato, ker v vrtcih žalske občine že več let uspešno razvijajo to pomembno dejavnost. Malčki od treh do petih let varčujejo predvsem z materialom, starejši pa imajo hranilnike. Namen varčevanja je predvsem vzgojni; prihranke pa namenjajo za izlet in obiske raznih kulturnih prireditev. „Otroci radi varčujejo, med njimi ni tekmovalca, starši pa so z razumevanjem sprejeli to dejavnost. Veliko razumevanja in pomoči imamo pri Ljubljanski banki,“ so nam povedale vzgojiteljice v žalskem vrtcu.

jk

Novo knjige

Michel Fattah — KRISTIJANA; Carlo de Riso — VOJNA V VOJNI; Anette Wolter in Christian Teubner — VSE KUHINJE SVETA; Kuhajmo z Burdo in Leksikon Cankarjeve založbe; Erica Jong — FANNY; Heike Dautine — KRVAVA DIRKA; Ivan Minatti — PRISLUŠKUJEM TIŠINI V SEBI; Janez Vidmajer — KOZMETIKA IZ RASTLIN; in Peter Laure — ČUDOVITI SVET RAČUNALNIKOV.

Najbolj brane knjige

Michel Fattah — KRISTIJANA; Carlo de Riso — VOJNA V VOJNI; Drago Jančar — SPROTI; Vladimir Dedijer — NOVI PRILOZI ZA BIOGRAFIJU JOSIPA BROZAZA TITA, III; Ruža Vreg — PODEŽELSKA ZDRAVNICA; Igor Torkar — UMIRANJE NA OBROKE; Boris Pahor — TRŽAŠKI MOZAIK; Rudi Lešnik — PROSTI ČAS; Lili-jana Šaver — LOV NA METULJE; Dimitrij Rupel — MAKSI; Radko Polič — SONCE IN CESTE.

Filmsko gledališče

V okviru filmskega gledališča si boste v novembru lahko ogledali film SVINČENI ČASI.

Predvajali ga bodo:

ŽALEC: sreda, 21. november, ob 19.30

POLZELA: petek, 23. november, ob 19. uri.

PREBOLD: sobota, 24. november, ob 19. uri

Nemški film iz leta 1981. Scenarij: Margarethe von Trotta. Kamera: Franz Roth. Glasba, Nikolas Ecounomoru. Režija: MARGARETH von TROTTE. Igrajo: Jutta Lampe, Barbara Sukowa, Rüdiger Vogler idr.

VSEBINA FILMA:

Sopropa Volkerja Schlöndorfa Margarethe von Trotta je skupaj z R. W. Fassbinderjem, svojim soprogom, Herzogom in še nekaterimi vodilna predstavnica mlade nemškega filma, ki je v nasprotju s komercialno in površno kinematografijo lansiral v svet vrsto prepričljivih in angažiranih del, bogatih po svoji sporočilni, filmski izraznosti in predvsem po svojem obračunu s preteklostjo in sedanostjo Zvezne republike Nemčije. Teme filmov te generacije so Nemčija med in neposredno po vojni in Nemčija danes, kot posledica Nemčije včeraj.

V pričujočem filmu je avtorica izpovedala zgodbo o najbolj zloglasni nemški teroristi Gudrun Ensslin, pripadnici skupine Baader-Meinhoff. A bolj kot vnani efekti terorizma avtorica zanimajo vzroki in notranje pobude, da je sploh prišlo do tolikšnega vala terorizma, ki je slepa ulica revolta izgubljene mlade generacije. Zanima jo tudi boj institucij proti terorizmu, ki pogosto ne more in ne zna biti čist in neoporečen. A predvsem jo zanima Gudrun, to tiho in mirno dekle iz hiše protestantskega pastora in njen odnos s sestro Christianne; von Trotta opazuje dogodke od znotraj. V filmu ni izstreljen niti naboj, vse je na ravni komorne drame o sestrah, družini in družbi. Išče vzvode za Gudrunin beg v ilegalno, za njen terorizem in v sklepu filma za še vedno nerazjasnjen množičen samomor (ali umor) Baaderja, Raspeja in drugih teroristov v strogo zastraženem zaporu Stammheim, ki je bil tudi konec Frakcije rdeče armade ali skupine Baader-Meinhoff.

B. S.

Razdaja se mladim

Pravijo, da je Margit Juteršek, prosvetna delavka iz žalske osnovne šole, pridna kot mravljica. Pa bo kar držalo, saj skoraj ni kulturne prireditve ali proslave, v kateri ne bi sodelovala. Kar objubi, tudi stori, vsakega dela se loti resno in odgovorno. Kadar so na odru »njeni otroci«, z njimi vred trepeta, ob uspehu pa je z njimi vred vesela.

Zelo je občutljiva za skromno besedo zahvale in priznanja po opravljenem delu, zato na to dolžnost sama nikdar ne pozabi. Za vsa ta leta predavanja amaterski kulturni dejavnosti in vzgoji mladih nikoli ni pričakovala plačila, v zadovoljstvo pa sta ji uspeh in dober obisk prireditve.

Čprav o sebi ne govori rada, samohvala ji je tuja, je najin klepet hitro napolnil beležko. Vseskozi sem bil prepričan, da ji največ pomeni lepa slovenska beseda — poučuje namreč slovenski jezik — pa sem bil presenečen, ko mi je razodela, da je njena velika ljubezen glasba. »Klavir in harmoniko smo imeli doma in z bratom Herijem sva mnogo časa prebila s tema priljubljenima instrumentoma. Ja, lepo je bilo takrat.« je v vedrinu na obrazu dodala Margit in se zopet zatopila v spomine na učiteljske in prva leta službovanja. Tako kot mnoge mlade učitelje je tudi njo pot zanesla najprej na podružnične šole Vinsko goro in Gotovlje. Pred šestnajstimi leti pa je dobila mesto na žalski osnovni šoli. Nikoli ni znala držati križem rok in sama ne ve več, koliko programov, proslav in prireditev je v tem času pripravila. »Veliko so mi pomagale tudi sodelavke,« je dodala in me prosila, da to tudi napišem. »Največje priznanje za opravljeno delo mi je, če učenci uspejo in če so obiskovalci zadovoljni. Saj je resnično prijeten občutek, ko te učenec po nastopu poišče z očmi in

Margit Juteršek

vprašuje, če je bilo dobro. Tudi njim pohvala največ pomeni. Prijetno pa je tudi srečati svojega učenca kasneje med organizatorji ali pa nastopajočimi na kulturni prireditvi.

Takrat ugotoviš, da je tvoje delo le pogladilo kal. Ni pa mi vseeno, ker mnogih mladih kulturnih ustvarjalcev ne znamo kasneje vključiti v kulturna društva v kraju, tedaj je naš trud bil zaman. Posebno blizu mi je prireditev Pesem in mladost, v kateri res zaživi ustvarjalnost mladih v polni meri. Skozi besedo spoznavam mlade, njihova razmišljanja in probleme. »Se bi rada pripovedovala o svojih učencih, ker pa so jo že čakali za vajo, sva najin klepet morala končati. Se to: Margit Juteršek je za svoje delo prejela Savinovo priznanje in zlato značko DPM. Se mnogo uspešnih nastopov ji želimo, želja pa se gotovo pridružujejo mnogi mladi, ki jih je vzgojila in jih še bo v soostvarjalce kulture v občini.

jk

Možnosti za sodelovanje so velike

O pomenu kulture v delovnem okolju ni nobenega dvoma, razlikujejo se le načini in pristopi k izvajanju aktivnosti s tega področja. Te potekajo nekje bolj, drugje manj uspešno, na kar vpliva več dejavnikov, v veliki meri pa zavzetost ljudi. O tem je, med drugim, tekla beseda na srečanju kulturnih animatorjev občine Žalec, ki ga je priredila komisija za kulturo pri Občinskem svetu ZSS Žalec.

Namen srečanja, ki je potekalo v prostorih SIP-a Sempeter, je bil povezati delo kulturnih animatorjev v občini, izmenjati izkušnje na tem področju ter se dogovoriti o organizaciji likovne dejavnosti v organizacijah združenega dela. Udeleženci so se seznanili z načinom dela komisije za kulturo v SIP-u, ogledali pa so si tudi razstavo del druge slikarske kolonije v Sežani. Udeleženci so izmenjali izkušnje, ugotovili pa so, da je kulturna aktivnost OZD v naši občini še vse preveč zaprta za tovarniške plotove, čeprav so možnosti za najrazličnejša sodelovanja neomejene.

Dogovorili so se, da je potreb-

no oživiti delo Društva likovnih amaterjev, katerega delo je zamrlo, zato pa je treba spodbuditi likovno dejavnost v OZD, prihodnje leto pa je treba organizirati likovno kolonijo. Ponovalno oblikovanje društva bo izvedla komisija za kulturo pri Občinskem svetu ZSS Žalec, kulturni animatorji pa bodo v svojih sredinah poiskali likovne ustvarjalce.

Beseda je tekla tudi o možnostih izmenjave razstav, o organizaciji razstave likovnih del šolarjev v OZD, o sodelovanju pri ogledu prireditev izven občinskih meja (Cankarjev dom), o izmenjavi gostovanj ob različnih proslavah in podobno. Prevaldalo je mnenje, da je potrebno predvsem tesno sodelovanje kulturnih animatorjev v OZD, predsednika komisije Jaka Jeršiča pa je potrebno o vseh pomembnejših kulturnih dogajanjih v organizacijah združenega dela sproti obveščati, s čimer bo izpolnjen že prvi pogoj za dobro sodelovanje na tem področju.

Vera Kalčič

V počastitev DNEVA REPUBLIKE razpisujeta Zveza kulturnih organizacij in DPD Svoboda Žalec

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV

za plaketo ZKO in ustrezno denarno nagrado. Tekmovanje bo 24. novembra 1984 v Žalcu.

Pri starosti tekmovalcev in tipih harmonik ni nobenih omejitev.

Prijavljeni program naj vsebuje:

- eno partizansko pesem
- dve skladbi po izbiri izvajalca.

Prireditelj si pridružujeta pravico do izbire prijavljenega programa, če bi bilo prijavljenec preveč oziroma v primeru, da bi se skladbe podvajale.

Prijave pošljite na Zvezo kulturnih organizacij Žalec najkasneje do 10. novembra 1984 z navedbo naslova tekmovalca, naslova skladbe, avtorja in časa izvajanja za vsako skladbo posebej.

Pokrovitelj je Občinska kulturna skupnost Žalec.

Pionirski kotiček

S konferenca petrovčih pionirjev

KONFERENCA PIONIRJEV V PETROVČAH

V vseh delovnih organizacijah imajo navado, da pred začetkom novega leta pregledajo, kaj so dosegli v preteklem letu. Na osnovnih šolah to napravimo ob dnevu pionirjev, 29. septembra. Tako smo se tudi na naši šoli zbrali delegati iz posameznih razrednih skupnosti na pionirski konferenci. Po pionirskem pozdravu smo zapeli, nakar smo poslušali poročila o delu pionirske organizacije v preteklem letu. V razpravi je sodeloval tudi tovariš Uranjek, predstavnik Zveze borcev, in tovariš Randl, predstavnik delovne organizacije Zarja. Pohvalila sta naše delo in nam čestitala za praznik.

Prišel je najbolj svečan del konference. Stari odbor Pionirske organizacije je bil razrešen, izvolili smo novega. Ko so pionirji novega odbora posedli na svoja mesta, je nova predsednica prebrala plan dela za letošnje leto. Konferenco je pohvalil tudi tovariš ravnatelj. S pionirsko himno smo končali konferenco. Vsi upamo, da bomo tudi v prihodnje tako uspešni. Po konferenci smo odšli še v Zalec, kjer smo si ogledali film Boško Buha.

Mojca Sanda, OŠ Petrovčah

BILE SO LE SANJE

Od nekdanj si želim bratca. Včasih premisslujem in sanjam, kako bi ga previjala in hranila. Prala in likala bi mu pleničke in majhne srajčke ter ga vozila z vozičkom.

Nekega večera sem zaspala. In glej, našo hišo je napolnilo eno samo veselje. Mamica je pričakovala dojenčka — mojega bratca. Prišlo je tako nepričakovano. Nakupovali smo pleničke, srajčke in hlačke. Jaz sem skoraj vriskala od sreče. Vsakemu, ki sem ga srečala, sem zaupala veselo novico. Kar hitro je prišel čas, ko je šla mamica v bolnico. Izvedeli smo, da je dobila fantka, ki so ga kmalu pripeljali domov. Mamica ga je držala v naročju in se mi smejala. Zavrt je bil v lepo modro odevico. Roke in noge so mi otrpnile, ko sem ga zagledala. Imel je črne lase in modre oči. Bil je čisto tak, kakršnega sem si vedno želela. Mamica mi je rekla, da ga lahko vzamem v naročje. Stegnila sem roke proti modri odevici. Drgetala sem od sreče in v grlu me je tiščalo. Z neko čudno težavo sem objela bratca v modri odevici. V trenutku sem se prebudila in modra odevica se je spremenila v mojo sivo odevico, bratec pa je izginil. Potegnila sem si odevico čez glavo in zajokala. Spoznala sem, da so bili le sanje. Bratca pa si še vedno vroče želim.

Nika Hribernik, OŠ Polzela

VESTI IZ ŠOLE

● Za dan pionirjev smo na naši šoli organizirali kulturni dan. V avli šole smo pripravili pionirsko konferenco, na kateri smo ugotovili, da smo bili delovni in uspešni. Izvolili smo novo vodstvo in mu zaželeli mnogo delovnih uspehov.

● Tudi člani ŠSD so se zbrali na prvem sestanku. Izvolili so novo vodstvo ter si zadali nove naloge, hkrati pa sklenili, da bodo izboljšali dosedanje rezultate. Posebej se bodo posvetili tistim športnim vrstam, ki jih še niso dovolj izurili.

● Svoje zborovanje sta imeli še šolsko kulturno društvo in planinci. Ostali učenci smo imeli uro oddelčne skupnosti, na kateri smo se pripravljali na

predstavo gledališke skupine iz Griž, ki se je predstavili z musicalom Le po kom se vrgel je ta otrok.

Damjana Ferlič, Branka Zupanc, Olga Jezernik, OŠ Polzela

● V soboto, 29. 9. 1984, smo se učenci OŠ Vera Šlander Polzela udeležili kroša, ki so ga priredili v čast krajevne praznike — 2. oktobra. Kroša so se udeležili mlajši in starejši pionirji in dosegli lepe rezultate.

● V petek, 28. 9. 1984, smo osmošolci pričeli s plesnimi vajami. Pod vodstvom plesnega učitelja smo se že prvi dan učili plesati angleški valček in blues.

Branka Zupanc, OŠ Polzela

PIONIRSKÉ PRIREDITVE V NOVEMBRU

5. do 9. november — teden boja proti alkoholizmu
27. november — sprejem pionirjev pri predsedniku skupščine občine Zalec
28. november — sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo

RUBRIKA MLADIH

Kako najti skupno pot?

V šeški krajevni skupnosti imajo že vrsto let dva aktivna mladih — enega v Šeščah, drugega pa v okviru gasilskega društva Matke.

V Matkah so že v šestdesetih letih ustanovili mladinski aktiv, ki je deloval pod okriljem tamkajšnjega gasilskega društva. Danes šteje aktiv 50 članov. Njihovo delo je usmerjeno predvsem v gasilsko dejavnost, v zadnjih letih pa so vsi skrb posvetili urejanju lastnega igrišča in izgradnji mladinske sobe, za kar so sami zbrali precej denarja in pomagali z lastnim delom. V pri-

dobljenih prostorih se mladi udeležujejo na kulturnem področju, vsak teden pa prirejajo tudi družabne večere. Letos so prvič organizirali tudi plesni tečaj, ki se ga je udeležilo 40 mladincev. Poleg mladih so bili veseli tudi njihovi starši, saj so jih le-ti povabili na zaključno slovesnost.

Ce se lahko pohvalijo z lastnimi prostori, svojim igriščem in številnim aktivnim članstvom v Matkah, pa to ne velja za mlade v Šeščah. Še pred nedavnim so sicer imeli svoj prostor, vendar so v njem zaradi neaktivnosti mladincev uredili knjižnico. Tudi igrišče sicer imajo,

vendar le v najemu, zaradi česar med mladimi v Šeščah ni ravno velike zagnanosti in pa volje do dela. Pravijo, da če bi imeli kaj svojega, bi k delu lažje pritegnili mlade iz tamkajšnjih zasebkov.

V krajevni skupnosti so že pred leti razmišljali, da bi povezali oba aktivna in tako spodbudili delo vseh mladih, ne le tistih v Matkah. Poskusi doslej niso bili uspešni, upajo pa, da bodo v prihodnje le našli skupen jezik in poživili delo mladih v celotni krajevni skupnosti.

Irena Jelen

ZVONE BABIČ, predsednik krajevne konference Socialistične zveze: »Z delom sekcije v Matkah smo zadovoljni, v Šeščah pa se ne morejo pohvaliti. Mlade vabimo na sestanke, se dogovarjamo o delu, pa kljub temu ne gre. Menimo, da vsaka vas lahko ima svojo sekcijo, tako kot imamo tudi mi v Socialistični zvezi vaške odbore, vendar pa bi moral obstajati en predsednik oziroma koordinator dela, ki bi usmerjal in vodil delo obeh vaških aktivov, hkrati pa pomagal in svetoval mladim pri njihovem delu.«

MARJAN GOLAVŠEK, referent za mladino pri gasilskem društvu Matke: »Že okrog 75-ega leta smo poskusili združiti mladince iz Matk in iz Šešč. Skupaj smo nekaj naredili potem pa se je začelo dogajati, da smo prišli mladinci iz Matk, onih iz Šešč pa ni bilo na akcijo. Zato smo spet šli vsak na svoje. Poskušali smo tudi tako, da je bil predsednik enkrat iz Matk in enkrat iz Šešč, pa spet ni šlo. Mi smo na sodelovanje pripravljani, vendar bomo morali vsi skupaj poprijeti za delo.«

ANTON ŽOHAR, predsednik osnovne organizacije mladih v Šeščah: »Pred leti smo že bili združeni, vendar nismo našli skupnega jezika, zato smo začeli delati vsak zase. Bolje bi bilo, če bi delovali enotno, bo pa to najbrž težko uresničiti. Pri nas je problem še v tem, ker stalno menjujemo vodstvo. Težko je zainteresirati mlade za delo, najbolj pa smo nezadovoljni zaradi igrišča. Nanj smo navozili zemljo, skopali smo kanale, vendar nimamo pravega veselja, ker vemo, da nam ga lahko vsak trenutek vzamejo.«

Še velikokrat boste razočarani...

V začetku oktobra je Občinska konferenca ZSMS Zalec pripravila v Dobrni seminar za vodstva osnovnih organizacij ZSMS. Tridnevne seminarje se je udeležilo 70 mladincev. Namen seminarja je bil, da seznanijo mladince s sedanjim položajem mladih v naši družbi in poskušajo najti poti iz težav.

Program seminarja je bil dokaj zgoščen, zato je za pravo oz. kritično diskusijo nemalokrat zmanjkalo časa. O vlogi ZSMS v našem sistemu, o mladinskem prostovoljnem delu, o družbeno-ekonomskem položaju mladih, o informiranju, o podružbljanju SLO in DS, pa o vodenju sestankov so predavali:

Janez Meglič, Vojko Prisljan, Željko Cigler, Alenka Ivančič, Janez Janša in drugi. Mladi so predavanjem sledili z zanimanjem in jih s svojimi pripombami še popestrili. Je pa izstopala ugotovitev, da so mladi v

naši družbi še vedno le ob strani ter da se njihov glas premalo sliši in upošteva.

Eden izmed namenov seminarja je bil tudi ta, da se mladinci iz cele občine med seboj bolje spoznajo, zato so pogovori potekali v skupinah. Mladinci iz delovnih organizacij so skupno ugotavljali svoje probleme, enako mladi iz krajevnih skupnosti. V delovnih organizacijah je mlade težko pritegniti v delo ZSMS, saj pogosto naletijo na nerazumevanje v svoji delovni organizaciji, o svojem delu premalo obveščajo okolice, ne izkoriščajo glasil delovnih organizacij niti oglasnih desk, čemur pogosto sledi kritiziranje. Mlade bi bilo treba prepričati, da tudi preko ZSMS lahko kaj dosežejo.

Mladi iz krajevnih skupnosti so se posvečali svojim problemom, ki se nanašajo predvsem na premajhno aktivnost mladih, ki so hkrati člani ZSMS v večih sredinah, ukvarjali so se s problematiko prostora oziroma mladinskih sob, za katere ponekod še vedno zahtevajo mesečno plačilo.

Člani komisij za prostovoljno mladinsko delo in za informiranje so izvedli dve anketi. Pri razgovoru o mladinskem prostovoljnem delu se je sprožila ognjevita razprava o smotnosti mladinskih brigad, njihovi prepotrebni reformi, ki se zaenkrat še poskusno kaže v mladinskih raziskovalnih taborih. Mnenja, ki so prevladovala v razpravi, so odsevala tudi v anketi. Kramp in lopata naj bi postala le obrobni orodji, k izgradnji osebnosti prespeva tudi pogovor s starejšim človekom, čiščenje planin...

Komisija za informiranje je izvedla drugo anketo, v kateri so mladi izrazili mnenja o seminarju. Skupna ugotovitev je, da so takšni seminarji potrebni, saj se tu rešujejo razne dileme oblikujejo stališča in iščejo poti iz problemov mladih. Žal pa so predavanja izvenela nekako šolsko, vse premalo je bilo časa za razpravo. Kljub temu je bil namen seminarja dosežen, sedaj pa ostane naloga, da udeleženci z njegovo vsebino seznanijo svoje sredine.

Jasna Rode

Hišni računalnik nam je vse bližji

Do pred nekaj let so bili računalniki rezervirani samo za strokovnjake. Kadar smo govorili o njihovi uporabi, smo mislili vedno le na velike profesionalne sisteme. Danes pa je tržišče, predvsem na zahodu, preplavljeno z miniaturnimi računalniki, prilagojenimi za hišno uporabo. Tudi pri nas se stvari prebujajo. To pa je šele začetek, zato lahko pričakujemo, da bodo s svojo množičnostjo in univerzalnostjo spremenili počasi tudi način našega življenja.

Ali se bodo hišni računalniki nekega dne vgnezdili v vsakem domu kot televizorji in hladilniki? Verjetno je še prekmalu za zanesljiv odgovor. Nekaj pa je zagotovo: vsak dan osvajajo nove prostore. Od kod takšen uspeh? Ti izredni stroji nam lahko olajšajo in obogatijo življenje. Pomagajo nam dopolniti naše znanje, zagotavljajo nove poti komuniciranja in predlagajo niz video iger. Poleg tega nas vabijo k sodelovanju, saj lahko programe komponiramo po svojem okusu.

Za uporabo hišnih računalnikov sploh ne potrebujemo teoretične izobrazbe. Še posebej, če se zadovoljimo z izdelanimi programi, katerih izbira je izredna. Zadostuje, da vključimo kaseto ali disketo, da lahko sprejme spomin vse podatke in ukaze za realizacijo izbranega programa. Minuto ali dva kasneje se

na ekranu pojavi slika in tekst: sistem je pripravljen za uporabo.

Ves čas odvijanja programa je ravnanje z napravo zelo enostavno. V primeru katere od video iger se komande spreminjajo s premikanjem ročic naprave, naj bo to matematika, informatika ali karkoli že.

Računalnik se bo spremenil v vlogo profesorja, zelo potrpežljivega in polnega razumevanja. Pojasnil vam bo pravila in predlagal postopne praktične vaje. Tako lahko sami ocenimo svoje znanje.

Skoraj vsak dan prinaša nove komercialne programe. Z njihovo

pomočjo lahko vzdržujemo adresar in imenik telefonskih števil. evidentiramo hišne stroške, planiramo izdatke in računamo davek, lahko celo rišemo in se igramo. Utrudljivo bi bilo, če bi še naprej naštevati vse možnosti hišnih računalnikov in do neke mere tudi zmotno, saj ima vsak model svoje posebne tehnične lastnosti, ki ne ustrezajo konkurenčnim modelom.

Medtem ko veliki profesionalni sistemi delujejo na več specialnih jezikih, kot so Cobol, Fortran, Forth, Pascal, pa hišni računalniki delujejo izključno na basic-u, ki so si ga v šestdesetih letih izmislili Američani in zajema le 50 besed, kar pomeni, da ga lahko obvlada vsak začetnik. Pomanjkljivost pa je, da uporablja izključno angleške besede. Če začetnik spozna šest ali sedem simbolov, mu to že zadostuje za izdelavo najenostavnejših programov. V praksi postaja programiranje svojevrsten intelektualni šport.

Z nabavo hišnega računalnika pa še ni konec izdatkov, saj je treba nabaviti tudi programe, ki so pa kar precej dragi. Brez dvoma pa bodo hišni računalniki nadaljevali svoj pohod, ponekod hitreje, druge počasneje, odvisno pač od razmer na tržišču. Prihodnjic pa nekaj več o tem, kaj računalnik sploh je.

Piše: Jože Grčar (se nadaljuje)

Spet zažvelo delo žalskih mladincev

V zadnjem času je ponovno zažvelo delo članov osnovne organizacije mladih v Zalcu in pa Mladinskega kluba. V prvi polovici septembra so žalski mladinci naprej očistili in uredili prostore Mladinskega kluba. Med drugim so položili pod, namestili police za pokale, kupili nove zavese, v dar pa so dobili mizo za namizni tenis ter kupili še rabljeni televizijski sprejemnik.

Zatem so mladi organizirali volilno-programsko konferenco, kjer so izvolili novo vodstvo ter sprejeli program dela za tekoče šolsko leto. Letos bodo poživili predvsem delo posameznih sekcij, zlasti dramske, recitacijske, plesne, planinske in kolesarske, organizirali bodo nekaj koncertov in razstav, okroglih miz in razgovorov s krajevnimi funkcionarji o problematiki mladih, o delovnih aktivnostih in raznih športnih prireditvah. Predvsem pa naj bi se mladi iz te organizacije tesneje povezali z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti s člani Socialistične zveze in Zveze borcev ter s člani društev.

Da bi napolnili prazno blagajno, bodo mladi pobirali tudi članarino, s pomočjo tega denarja pa bodo naročili nekaj revij in časopisov, kar bo življenje v klubu še popestrilo. Obenem pa upajo, da bo kakšen dinar ostal tudi za ureditev prostorov.

Ker je v Zalcu še veliko mladih, ki ne vedo, kako bi preživeli svoj prosti čas, jih člani Mladinskega kluba vabijo, da se priključijo eni izmed že delujočih sekcij, lahko pa ustanovijo tudi kakšno novo. Vsekakor jim v klubu ne bo dolgčas.

Andrej Šporin

Nov program in novo vodstvo

V začetku oktobra so naredili obračun svojega dela člani občinskega centra klubov OZN, ki deluje v okviru občinske organizacije mladih. Poleg dosedanjih nalog so obravnavali tudi načrte za prihodnje mesece. Letos, ko člani centra praznujejo 15-letnico svojega delovanja, bodo mladi pripravili likovno-fotografski natečaj na temo Jaz in jedrska vojna, udeležili se bodo shoda klubovcev v Črnomlju, pripravili občinsko kviz tekmovalne s področja delovanja Organizacije združenih narodov, o oborožitvi in podobnih problemih. Poleg vseh naštetih nalog bodo člani skrbeli še za redno delovanje klubov in ustanovili nekaj novih, zlasti v krajevni skupnosti Prebold in na osnovni šoli Braslavče.

Na tokratni programski-volilni konferenci so mladi izvolili tudi svoje vodstvo. Najodgovornejša mesta so zaupali Bojanu Lubeju s Polzele, Simoni Vranič z Vranskega in Mateju Valantu iz Sempetra.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI • IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI • IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI

POLZELA

Pobratenje s Parunovcem

S slavnostno sejo skupščine krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij so prvo nedeljo v oktobru Polzelani zaključili enotedensko praznovanje svojega praznika. Praznujejo ga 2. oktobra, v spomin, ko so bili v Mariboru ustreljeni prvi Polzelani.

Osrednji govornik je bil predsednik skupščine krajevne skupnosti Ivan Poteko, ki je najprej govoril o pomenu praznovanja, nato pa o letošnjih pridobitvah. Poudaril je, da so staro osnovno šolo preuredili v dom krajanov, ki služi potrebam krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev.

Asfaltirali so cesto v Založah ter odsek ceste od Orove vasi do kopališča, v gradnji pa sta dva rezervoarja za vodo v Podvinu in gasilski dom; priprave pa tečejo

tudi na gradnjo mrliške veže. Seveda pa brez sredstev iz samopriprave krajanov in sredstev namenjenih za praznovanje občinskega praznika ne bi mogli vsega tega napraviti. Ivan Poteko je izrekel zahvalo in priznanje vsem, ki so v letošnjem letu prispevali za razvoj kraja. Priznanja so prejeli: Drago Lubej, Jožica Skorjanc, Franc Rojnik, TVD Partizan, Leopold Ribič in Anton Mešič. Pohvale pa so prejeli: Valerija Pukl, Milan Gerželj ml. in Jernej Vošnjak.

V želji, da ohranjajo najtesnejše vezi med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi, stkanimi v naši revolucionarni preteklosti sta sprejeli skupščini krajevni skupnosti Parunovac — občina Kruševac in Polzela — občina Žalec listino pobratenja, ki sta jo podpisali

na svečani seji na Polzeli in pred dnevi tudi v Parunovcu. Listini sta podpisala Živorad Jovanovič in Ivan Poteko.

„Sodelovanje med pobrateni- ma občinama Kruševac in Žalec se že več let uspešno razvija. Pred dvema letoma pa sta začeli sodelovati osnovni šoli Vera Slander Polzela in Vladislav Savič-Jan Parunovac. Učenci si dopisujejo v bodoče pa se bodo tudi medsebojno srečevali in spoznavali. Krajevni skupnosti Polzela in Parunovac imata precej podobnih značilnosti, možnosti sodelovanja so tudi na področju gospodarstva. Najbolj pa sem navdušen nad urejenostjo vašega kraja in kmetij,“ je dejal Živorad Jovanovič po podpisu listine pobratenja.

TT, jk

PETROVČE

Več telefonskih priključkov

V petrovčkih zaselkih so se letos lotili predvsem težav in nadiog na komunalnem področju. V naslednjih mesecih bo preko 150 krajanov dobilo nove telefonske priključke, pred zaključkom pa je urejanje kanalizacije v Levcu.

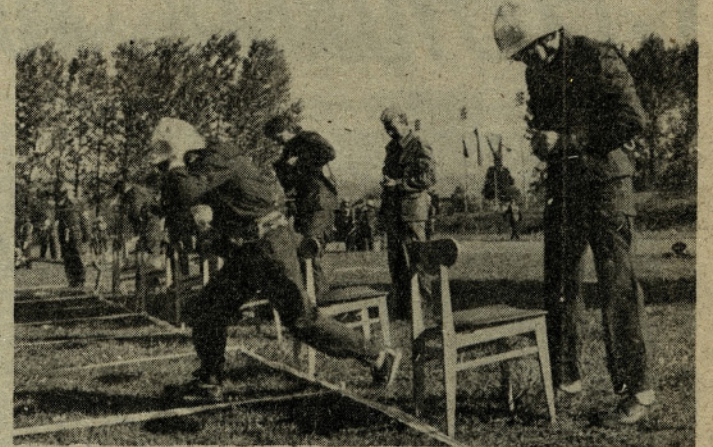
Pri telefoniji so se Petrovčani lotili prav temeljitega dela. Zgraditi nameravajo prostore za centralo, vanje postaviti novo centralo ter s tem obnoviti in povečati dosedanje telefonsko omrežje. Poleg tega bodo obnovili in preuredili tudi poslovne prostore pošte.

Z novo centralo bodo povečali število priključkov — od dosedanjih 160 na 384. Prebivalcem petrovčke krajevne skupnosti, razen Levca in Drešnje vasi, ki sta vključena v celjsko telefonsko omrežje, so delavci PTT-ja namenili 150 priključkov, 72 priključkov iz nove centrale pa bodo dobili Libojčani. Centrala bo narejena tako, da bodo število priključkov lahko še povečali.

Vsa načrtovana dela bodo v tamkajšnji krajevni skupnosti končali do srede prihodnjega leta, vrednost naložbe pa bo po dosedanjih izračunih znašala milijardo in 400 milijonov. Sredstva bodo prispevale tamkajšnje organizacije združenega dela, PTT in samoupravna interesna skupnost za komunalno in ceste, vsako gospodinjstvo, ki želi telefonski priključek, pa bo ne glede na oddaljenost plačalo po 70000 din za izgradnjo primarnega telefonskega omrežja.

Na področju telefonije bodo prvi rezultati vidni torej prihodnje leto, tik pred zaključkom pa je urejanje kanalizacije v Levcu. Letos je dobilo priključke 80 hiš, kjer bodo v prihodnjih mesecih domačini poskrbeli, še za hišne priključke.

Irena Jelen

Dvoje gasilskih tekmovanj

V športnem parku v Žalcu sta bili minule dni kar dve gasilski tekmovanji.

Občinska gasilska zveza Žalec je pripravila občinsko tekmovanje članov in članic, sodelovalo pa je kar 57 desetih iz 26 gasilskih društev. Vrstni red industrijskih gasilskih društev: člani — 1. TT Prebold, 2. TN Polzela, 3. Aero Šempeter; članice: 1. TT Prebold, II., 2. Aero Šempeter, 3. TT Prebold I.

Prostovoljna gasilska društva — člani: 1. Matke, 2. Vinska gora, 3. Prebold; članice: 1. Vin-

ska gora, 2. Braslovče, 3. Kaplja vas. Desetine so tekmovale v polaganju cevovodov 105 m, v vaji z motorno brizgalno in v vaji s hidrantom.

Občinski štab za civilno zaščito občine Žalec pa je pripravil v okviru rednega usposabljanja pripadnikov civilne zaščite tekmovanje gasilskih enot v raznoterostih in z vajo motorne brizgalne. Nastopilo je 24 desetih, največ znanja in hitrosti pa je pokazala ekipa krajevne skupnosti Polzela, sledita ji Prebold in Braslovče.

TONE TAVČAR

Živorad Jovanovič podpisuje listino pobratenja

PREBOLD

Nova sodobna blagovnica

Z novo blagovnico, ki so jo odprli pred dnevi, se je Preboldčanom uresničila dolgoletna želja: v svojem kraju imeti dobro založeno trgovino.

Otvoritve se je kljub dežju udeležilo lepo število krajanov in gostov. Blagovnico je odprl predsednik izvršnega sveta skupščine občine Žalec Ervin Janežič, ki je hkrati kolektivno Savinjskega magazina in krajanom čestital za tako pomembno delovno zmago. Dejal je, da bo blagovnica zagotavljala boljšo in celovitejšo preskrbo prebivalstva.

O tem, kako pomembna je nova blagovnica za boljšo preskrbo krajanov, je posebej spregovoril predsednik krajevne skupnosti Prebold Anton Ajdič, z naporji pri izgradnji novega objekta pa je

udeležence seznanil direktor Savinjskega magazina Tone Privošnik.

Zapišimo še, da so svečanost lepo sklenili s kulturnim programom godba na pihala in učenci ter učenke osnovne šole Prebold, katerim je kolektiv Savinjski magazin podaril kasetofon. V prtiličju nove blagovnice deluje tudi enota Ljubljanske banke in tako je tudi s te strani poskrbljeno za potrošnike. Povejmo še, da so pri gradnji novega objekta zaslužnim organizacijam in posameznikom podelili priznanja in znake delovne organizacije. Plakete s priznanjem so prejeli: preminuli Jože Drča, ki si je kot predsednik krajevne skupnosti Prebold veliko prizadeval za pridobitev lokacije in nasploh za

uspešen začetek izgradnje blagovnice; Jože Delakorda, Merx Celje — sektor za razvoj in investicije; Gradis, tozd gradbena enota Celje; Skupščina občine Žalec in njen izvršni svet, in krajevna skupnost Prebold. Znake delovne organizacije pa sta prejela Niko Rožič in Stane Mesarec.

„Nov preskrbovalni objekt v Preboldu predstavlja enega pomembnih mejnikov kolektiva Savinjski magazin in njegovi razvojni poti ob 35-letnem jubileju,“ je dejal Tone Privošnik. „Z izgradnjo blagovnice v Preboldu je uspešno sklenjen osrednji trikot blagovnic Šempeter—Polzela—Prebold, ki zagotavlja dobro preskrbo občanov.“

GRIZE

Borci na Rabu

Prvo nedeljo v oktobru se je osemdeset članov osnovne organizacije ZB Grize in članov Planinskega društva Zabukovica udeležilo izleta na otok Rab. Spotoma so se ustavili na Plitvičkih jezerih, nato pa nadaljevali pot preko Velebita. Na poti je Ludvik Kukovec obujal spomine na borbe pri Jastrebovcu na Hrvaškem, pa tudi na evakuacijo ranjenecov iz Žumberačke gore. Na Rabu so si udeleženci izleta ogledali koncentracijsko taborišče Rab, v katerem je bilo tudi nekaj naših krajanov. V spomin na žrtve so z minuto molka počastili njihov spomin, saj je v taborišču od 15.000 taboriščnikov umrlo skoraj 5.000 taboriščnikov, med njimi tudi otroci, žene in starčki. Pretresljiv je mozaik, ki ponazarja borbo in trpljenje Slovencev, ki so bili v večini na tem otoku. Udeleženci izleta so se vrnili preko Gorskega Kotarja, znanega po borbah v NOB.

-fj

ZALEC

Pikapolonica prinaša srečo

Že v otroški dobi smo opazovali te drobne, lepe, majhne živali. Pogovarjali smo se, da prinašajo srečo in zato smo jih imeli in jih še vedno imamo radi. Pikapolonica je več vrst. Dobro poznamo tudi pikapolonico LJUBLJANSKE BANKE, katere namen je dvojen: prvič, da smo dobri varčevalci, ker le s plačilom — denarjem lahko kaj kupimo, drugič pa, da ohranjamo zdravje in preprečujemo boleznost.

Ljubljanska banka je ena izmed mnogih delovnih organizacij, ki veliko stori na področju zdravstvene preventive in vzgoje in s svojim plemenitim delom osrečuje večkrat na leto naše otroke.

Irena Roš,

Savinjski občan
tel. 710-671

Z otvoritve nove blagovnice v Preboldu

Hortikultura dejavnost

Turistično društvo Prebold je z ustanovitvijo hortikulture sekcije naredilo pomemben korak. Sekcija šteje preko 500 članov, čeprav je mnogo od teh le takšnih, ki plačujejo članarino, vendar ta številčni podatek kaže na to, da je tudi ta dejavnost v Pre-

boldu pomembna. Ustanovitev te sekcije je bila bolj kot ne formalnost, njihovo delo pa je močno prisotna realnost. Rezultati njihovega dela so vidni na vsakem koraku. Aktivno so posegli v ureditev Prebolda in dali kraju lepši videz. Ker gre za turistični

kraj z dolgoletno tradicijo, je ustanovitev hortikulture sekcije bila pravzaprav potreba. Predsedniku sekcije Francu Cestniku in drugim zanesenjakom na tem področju pa gre zahvala, da sekcija uspešno dela in da rezultati ne izostajajo.

D. N.

ŠEMPETER

LETOS REKORDNI OBISK GOSTOV

Letošnje sitno in turobno poletje je bilo kaj malo naklonjeno tistim, ki so nameravali zaslužiti kakšen dinar tudi na račun turizma. Kljub slabemu vremenu in onem prevozu pa se šempetrski turistični delavci lahko pohvalijo z dobro turistično bero. O njej je govoril predsednik tamkajšnjega Turističnega društva Slavko Štručl:

„Proti vsem pričakovanjem je bila letošnja sezona, še zlasti, če jo primerjamo z lansko, uspešna. Zaradi slabega vremena in pa dragega bencina smo računali na manjši obisk, kljub vsemu pa si je letos antični park in jama Pikel ogledalo več obiskovalcev kot kdajkoli prej. Točne podatke vam bom lahko povedal konec oktobra, ko bomo zaključili sezono.“

Letos je prišlo v naše kraje precej tujcev, veliko je bilo organiziranih izletov, npr. iz sosednjih republik in iz sosednjih držav, število posameznih obiskovalcev pa je že nekaj časa enako in se ne povečuje kaj prida. Pač zaradi razmer, ki jih vsi dobro poznamo.“

„Ste zadovoljni tudi po denarni plati?“

„Finančno je vsa stvar taka — nekaj dobimo dotacij, pobiramo vstopnino, vendar če ne bi vseh potrebnih del, vzdrževanja in čiščenja opravljali naši člani prostovoljno, potem ne bi prišli nikamor. Tako pa z lastnim delom krijemo 90 odstotkov vseh stroškov.“

„Ste letos popotnikom ali pa čisto slučajnim obiskovalcem ponudili kaj novega?“

„Ravno ta mesec smo s pomočjo delavcev Gozdnega gospodarstva Celje podprli poučno gozdarsko stezo. Zanimiva bo tako za rekreativce kot za šolsko mladino. Vsako leto nas obišče namreč okrog 20.000 šolarjev, njihove izlete pa bo ta pot le še popestrila. Gozdarska steza je dolga en kilometer in pol. Začenja se pri jami in se nato počasi vzpenja do mesta, kjer ponikne potok Peklenščica. Pot vodi potem še naprej do krmišč za živali, preže in raznih drugih objektov, ki jih najdemo v gozdu. Pot je zelo razgibana, slikovita, ob koncu pa se združi s stezo, ki vodi iz jame Pikel.“

„Letošnja turistična sezona je končana. Ali morda razmišljate že o prihodnjem?“

„Ja, prihodnje leto bomo morali nekaj ukreniti v antičnem

Slavko Štručl

parku. Spomenike je namreč zaradi onesnaženega zraka začela napadati razjeda. Da bi obnovili to naše zgodovinsko bogastvo, smo se povezali z delavci restavratskega zavoda v Ljubljani in s strokovnjaki iz zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru ter z domačo kulturno skupnostjo. Del denarja za obnovitvena dela smo že nakazali, z deli pa naj bi pričeli v pomladanskih mesecih.“

„Bo zaradi tega park zaprt za obiskovalce?“

„Tega zdaj še ne vemo, to bodo povedali strokovnjaki. Mi bomo pomagali s prostovoljnimi delom, kolikor se bo dalo.“

Irena Jelen

Zakaj tako?

Ob novi poučni poti „Skozi gozd“ in jama Pikel, ob njeni predstavitvi, se planinci sprašujemo: zakaj organizator pozablja Savinjsko planinsko pot, ki prav tako vodi skozi to področje, ona izmed kontrolnih točk pa je jama Pikel. Planinci smo Savinjsko pot uredili pred enajstimi leti z namenom, da predstavimo obrobje Savinjske doline, vanjo pa smo vključili tudi jama Pikel, z željo, da jo predstavimo širšemu krogu pohodnikov. Dosedaj je to pot prehodilo več kot tisoč pohodnikov iz vseh republik, pa tudi iz tujine. Gotovo so ponekod slišeli jame v svetu. Sedaj pa popolni molk o Savinjski planinski poti. Smo torej planinci na tem področju in v jami Pikel nezaželeni?

F. Ježovnik

V SVETU TEME IN TIŠINE KOLUMBIJE

Enajsturni polet po postanku na karibskem otoku Guadalupi je za nami. Še dobro uro poleta in dotaknili se bomo južnoameriške celine. Ob 5. uri zjutraj pristanemo v Caracasu, glavnem mestu Venezuele. Uro zatem smo ponovno v zraku, naš cilj je vse bliže. Kmalu se kolesa orjaške jeklene ptice dotaknejo letalske piste letališča „El Dorado“ v Bogoti.

Otvorjeni kot mule gremo mimo carinske kontrole. Ljudje delujejo prijazno. Nimamo nobenih problemov. Prvi stik s Kolumbijo je ohrabrujoč. Opreme imamo za več kot pol tone. Pred zgradbo nas že čaka prijatelj, tovariš, dobronik Matjaž Medvedšek. Stisk roke z rojakom je prisrčen. Matjaž je velik poznavalec Kolumbije, saj se je tu rodil, hodil v šolo, zdaj pa je predstavnik ljubljanskega Intertrada. Z ženo, sestro znane napovedovalke Milanke Bavcon, sinom Blažem in drugim nekajmesečnim sinkom je med redki mi Jugoslovani, ki trenutno živijo v Kolumbiji. Drugo leto se nameravajo vrniti v Ljubljano. Tujine, ki je Matjažu sicer zelo domača, imajo dovolj.

S pomočjo Medvedške, njegovega kurirja in študentke uporabne umetnosti Mireye Pacifik vso svojo kramo pripeljejo s tremi avtomobili v Italijanski klubski center, v katerem se zbira italijanski izseljenci, ki jih je v Bogoti okrog 1500. Na livadi ograjenega in zastraženega italijanskega kluba postavimo svoj prvi tabor. V neposredni bližini je italijanska osnovna in

srednja šola „Leonardo da Vinci“. Obdaja nas zidovje in tu bomo imeli mir. Igrišča za tenis, okrasne gredice, lepo pokošena trava, prijeten vonj najrazličnejših cvetic — okolje, ki si ga lahko le želimo. Matjaž nam je preskrbel resnično prijetno in varno zatočišče sredi Bogote, ki po izjavah mnogih sodi med najbolj skorumpirana mesta Latinske Amerike. V klubu nas čaka prijeto presenečenje. „Zdravo moji zemljaci, dobrodošli,“ nas na vratih pozdravi ženski glas. Nemalo smo presenečeni, da bomo tu spoznali našo rojakinjo Zoro Radulović, ki živi v Kolumbiji z družino že polnih 14 let. Zora nam je s Sašom — svojim sinom — veliko pomagala. Njenih spretnih kuharskih rok in Sašovega poznavanja Bogote se bomo še dolgo spominjali.

Prvo dopoldne na Kolumbijskih tleh je za nami. Čeprav smo tu le nekaj ur, smo že polni vtisov. Nekoliko smo se zbegani, vendar bo tudi to slej kot prej minilo. Krog poznanstev se nenehno širi. Spoznamo se z učiteljem tenisa, s predsednikom kluba, kuharicami, stražarji, ki varujejo klub, in z mnogimi drugimi. Stečejo tudi prvi pogovori s predstavnik kompanije „Ingenieria e Hidrosistemas“, ki pripravljajo načrte za izgradnjo hidroenergetskega sistema na kraških rekah Fonze in Suarez pri mestu San Gil, ki je 240 km severovzhodno od Bogote. Če nam uspe posej z njimi, bo kopnenje ekspedicijskega dinarja prav gotovo počasnejše. Kompanija je resnično zainteresi-

rana za naše delo. Spoznajo nas z vso problematiko v zvezi z izgradnjo hidroelektrarn in razgmejo svoje karte. Želijo, da raziščemo jamske objekte na področju načrtovanih elektrarn in jim tako pomagamo pri razreševanju te problematike, saj gre za izrazito kraško področje, ki lahko zaradi svoje propustnosti povzroči velike probleme pri zajezitvi rek.

Popoldne se odpravimo spoznavat Bogoto. To šestmilijsko mesto leži na nadmorski višini 2650 m, rasprostira se na 210 kvad. km. Grajena je kot večina starih latinsko ameriških mest, ki so jih zgradili španski kolonizatorji od leta 1530 do zaključka svojega kolonialnega imperija, ko so jih strmoglavili domoljubi z generalom Bolivarjem in Sucrejem na čelu. Mesto je moderno — evropsko. Tu cvetijo trgovina, pollegalno tihotapstvo, korupcija. Ne manjka kriminala. Ugrabitve, ropi, umori, uboji, posilstva niso tu nikakršni izjemni dogodki. Okrađejo te lahko, da se tega niti ne zaveš. Sicer pa je Bogota na pogled lepo mesto in ne daje videza vseh omenjenih pojavov. Ljudje se oblačijo po evropski modi in če ne bi skoraj na vsakem koraku videli oboroženih policistov in paznikov, ne bi mogli verjeti vsega, kar smo slišali o tem mestu.

DARKO Naraglav (dalje)

POVDAREK TRADICIJAM NOB

V naši občini je letos oživel koordinacijski odbor planinskih društev, ki povezuje vsa planinska društva v občini. Na zadnji seji odbora so ugotovili, da so posamezna društva zelo aktivna, nekaj pa jih še vedno stoji ob strani. Lani so štela planinska društva v občini 3573 članov, to je več kot deset odstotkov vseh občanov, največ jih ima društvo v Zabukovici (1498) in Preboldu (1016), sledijo pa jima Polzela s 445, Žalec s 443, Tabor s 130 in Vransko s 41 člani. Letos sta bili ustanovljeni društvi Sempeter in Dobrovlje Braslovče ter planinska skupina v Juteksu, ki je takoj ob ustanovitvi štela blizu 100 članov. Društva vzdržujejo več planinskih objektov, skrbijo za planinske poti, med njimi tudi za Savinjsko planinsko pot.

V okviru odbora je bil izdelan načrt dela društev za leto 1985, v katerem je dan glavni poudarek gojenju tradicij NOB. Predvidena je udeležba na večini republiških pohodov, odbor pa predlaga, da bi se naslednje leto spominski pohod po poteh NOB Dramlje—Ziče podaljšal do Stranic, Frankolovega, to je po poti XIV. divizije. Pohod bo 10. februarja naslednje leto.

V načrtu so ponovno zajeti tudi pohodi, tako tradicionalni pohod krajanov na Marija Reko in na Goro Oljko, polzelski planinci

Kros v Preboldu

Zveza telesnokulturnih organizacij občine Žalec je pripravila pri smučišču v Preboldu občinski tekmovanje v krosu. V predtekmovanju in v finalu je skupaj nastopilo 3850 udeležencev. Zmagovalci: ml. pionirji — letnik 1972 — Dušan Podkoritnik (Prebold); ml. pionirke — l. 1972 — Andreja Repnik (Polzela); ml. pionirji — l. 1971 — Davor Janžovnik (Prebold), ml. pionirke — l. 1970 — Marjan Vodušek (Polzela); st. pionirji — l. 1969 — Miran Šaloman (TVD Partizan Tabor); st. pionirke — l. 1969 — Snežana Stahel (Delavska univerza Žalec); ml. mladinci — l. 1967/68 — Branka Čačulović (Strojna Žalec), ml. mladinke — l. 1968 — Borica Ivanc; st. mladinci — l. 1965/66 — Janez Kumer (Delavska univerza Žalec); člani — Anton Zohar (SIP Sempeter), članice — Andreja Aubrecht (TVD Partizan Žalec), veterani: Jože Kek (Juteks Žalec). TONE TAVČAR

Planinska sekcija v Juteksu

Da je razmah planinstva iz leta v leto večji, dokazujejo številna novo ustanovljena društva in sekcije, katerim se je pred nedavnim pridružil tudi planinska sekcija v Juteksu, ki se je navezala na Planinsko društvo Zabukovica. Sekcija je imela ustanovni zbor pri planinski postojanki Hom, udeležilo pa se ga je več kot 50 članov od 80-tih. Izvolili so vodstvo sekcije in sprejeli program dela. Razveseljivo je, da si je sekcija v program začrtala obisk Savinjske planinske poti, kar pomeni, da se bodo najprej seznanili z domačimi hribi, šele nato bodo osvajali težavnejše točke. Z vodstvom matičnega društva so se dogovorili, da bodo ob obisku Savinjske poti obiskovali tudi planinsko šolo, v kateri se bodo seznanili z varstvom narave ter s planinskimi vešččinami. Glede na to da so se v sekcijo vključile kar cele družine, pa bodo za najmlajše planince izvedli akcijo Pionir planinec.

-fj

Izkaznice za pionirje -planince

Na planinski postojanki Hom je bila ob športnem dnevu šolarjev osnovne šole Nade Čilenšek iz Griž prisrčna slovesnost. Učenci od drugega razreda naprej so odšli na različne planinske postojanke, najmlajši pa so se zbrali na Humu, kjer so 34 pionirjev svečano sprejeli v planinsko organizacijo. Mladinski vodnik jim je predal članske izkaznice in knjižice „pionir-planinec“ ter jim spregovoril o planinstvu.

-fj

26 ur odbojke

V okviru krajevnega praznika je TVD Partizan Polzela organiziral odbojarski maraton, ki je trajal kar 26 ur. Sodelovalo je 112 tekmovalcev iz KS Polzele, Andraža, Braslovč, Šempetra in nekaterih delovnih organizacij. Zmagala je ekipa rdečih, najstarejši tekmovalci pa je imel 54 let. Dodajmo še, da so tekmovalci pospravili sto litrov brezalkoholnih pijač.

jk

bodo pripravili pohod na Dobrovlje, zabukovski pa v bližnjo okolico Griž in Šešč, udeležili pa se bodo tudi pohodov po mejah krajevnih skupnosti, ki jih pripravi KS Liboje in Vinska gora.

V planinstvu se zavedajo, da še vse premalo pozornosti posvečajo orientaciji, zato so sklenili, da vsako društvo pripravi vsaj eno tovrstno tekmovanje. Velik poudarek pa bodo namenili tudi vzgoji kadrov in članstva, v večji meri pa bo potrebno planinstvo usmeriti tudi v sindikalne organizacije.

F. J.

Izbiramo najboljše športnike

Tudi letos bosta občinski sindikalni svet in ZTKO Žalec pripravila ob zaključku sindikalnih športnih iger javno prireditev, na kateri bodo najboljšim ekipam podelili priznanja. Prireditev bo tako kot običajno v drugi polovici decembra. Naše uredništvo pa se je odločilo, da skupaj z zvezo za telesno kulturo izbere najboljšega športnika in športnico ter ekipo v tem letu. V poštev torej pridejo vsi športniki, ki živijo v naši občini, ne

giede na to, v katerem klubu so člani. Odločitev smo torej prepuščali vam bralci, vaša naloga je le, da izpolnite natisnjen kupon, ga nalepite na hrbtno stran dopisnice in pošljete na uredništvo Savinjskega občana najkasneje do 10. 12. 1984.

Rezultate izbire najboljših športnikov in ekip bomo razglasili na javni prireditvi ob zaključku sindikalnih športnih iger, objavili pa jih bomo tudi v našem časopisu.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI IN EKIPA LETA 1984

Najboljši športnik _____
Najboljša športnica _____
Najboljša ekipa _____

PREKOLESARILI 1100 KM

Kolesarstvo pridobiva glede na število prodanih koles iz leta v leto več svojih pristašev. Leta 1979 je Tone Fornezi-Tof iz vrst kolesarskega kluba ROG-FRANEK pridobil osemčlansko kolesarsko ekipo ter se podal na 1000 kilometrov dolgo pot po Sloveniji. Tako je nastala takojmenovana slovenska kolesarska transverzala. Letos se je nanjo podalo pet fantov iz Žalca. Nad tisoč

kilometrov dolgo pot so se odpravili: Damir Kitak, Tina Silovšek, Ciril Silovšek, Matej Valant in Drago Kitak. Slednji je tudi doslej najmlajši udeleženec transverzale. Ekipa iz Žalca je odšla na pot brez avtomobilskega spremstva s prtljago v nahrbtnikih; po končnih izračunih pa so skupaj z osvajanjem gorskih prelazov prekolesarili 1100 kilometrov. M. V.

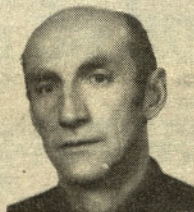

ZAHVALA vsem, ki ste se poslovlili od najdražjega moža in očeta, sina, brata in strica

OTIJA KOSA

ga pospremil na njegovi zadnji poti, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje iskrena hvala. Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoči: žena Marija, sin Oto in hčerka Tanja

ZAHVALA ob tragični in tako nenadni izgubi ljubelega očeta

IVANA BREZNIKA

roj. 16. maja 1933 iz Črnega vrha pri Taboru

se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje in pomoč v težkih trenutkih sosedom, prijateljem, znancom in sorodnikom. Hvala g. župniku za opravljen obred, tovarišu Uranjku za poslovlilne besede, pevcem za petje, ki ga je tako ljubil. Še posebna hvala lovčemu LD Tabor in lovčemu ostalih LD in tovarišu Husu, ki je orisal njegovo ljubezen do narave in do lovstva.

Žalujoča: žena Gelčka in sin Andrejček

Ak' silni glas bi gromu vzela, da razodel bi vsem ljudem, kar sem trpel, sam zase vem, nihče nikdar bi ne verjel. (Gradnik)

- S P O M I N

V oktobru mineva leto žalosti, odkar nas je zapustil naš ljubi mož, oče in dedi

IVO DERNAC

iz Parizelj.

Tih in skromen kot si bil, živel, si odšel tja, kjer ni več trpljenja, od koder ni vrnitve. Nazaj te ne priključijo ne solze, ne bolečine naših src. Ostali so le sledovi tvojih pridnih rok in žalostno spoznanje, da se ne vrneš več med nas.

Z bolečino v srcu: vsi njegovi.

ZAHVALA

Še vedno ne moremo verjeti, da našega ljubljenega moža, očeta, starega atija in tasta

MILANA TERGLAVA

ni več. Potrpi in žalostni ne najdemo izrazov hvaležnosti za izkazano sočustvovanje v najhujših dneh. Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, znancom, sosedom in vsem, ki ste ustno ali pisno izrazili sožalje, nas obiskali ter darovali tako veliko cvetja. Hvala osebju psihiatričnega oddelka celjske bolnišnice v Vojniku za skrb in nego v zadnjih dneh življenja, duhovnikom za opravljene obredne svečanosti, govornikom za ganljive besede, pevcem DPD Svoboda Polzela za petje, ki ga je tako ljubil; združenju šoferjev in avtomehanicov, vsem kolegom šoferjem, ki ste ga množično pospremili na zadnji poti, pogrebcom, praporščakom, HD Polzela, vrtnarstvu Medlog pri Celju in gostinstvu za naklonjenost in strežbo. Še enkrat hvala vsem, ki ste ga imeli radi in se množično poslovlili od njega.

Žalujoči: žena Zinka, sin Milan in hčerka Majda z družinama.

Razvoj mladega športnika in trenerja

V klubih vedno bolj spoznavajo, da je uspešnost njihovega dela pa tudi članskih ekip odvisna predvsem od načrtnega dela s pionirji — mladinci. Delo s temi pa zahteva dobro poznavanje razvojnih značilnosti tega starostnega obdobja in svojevrstne prijeme, ki so pogoj za uspešno delo. Zato je razumljivo, da se mladi amaterski trenerji večkrat znajdejo v škripcih, saj imajo v svojih skupinah veliko različnih učencev. Vsak od teh je samosvoja osebnost s svojimi posebnostmi — lastnostmi, z vrsto pozitivnih in negativnih vsebin. Nekateri so izredno plašljivi, nezaupljivi ali pa kljubovalni in agresivni, drugi brez pravih ambicij, pravo nasprotje teh so bolešno častiteljni.

Ob vsem tem je težko ustvariti zdrav emocionalen stik in pravilno voditi mlade športnike.

Nekje od enajstega leta dalje se začne dokončno oblikovati mladostnikova osebnost. Nepravilni vzgojni postopki v tem obdobju lahko povzročijo napake, ki jih je kasneje težko odpraviti.

Izgredi in nešportno vedenje na naših igriščih imajo pogosto svoje korenine prav v nepravilnih postopkih trenerjev v začetku mladostnikove športne kariere. Mladostnik mora čutiti, da je enakovreden član športne skupnosti; s tem je deležen vseh pozitivnih (pohval) in negativnih (graj) posledic zmag, porazov, neprimernega vedenja ekipe itd. Trener razvija smisel za red in odgovornost, vztrajnost pri opravljanju nalog in privzgaja druge vrednote.

Trener mora biti trden v svojih načelih — pošten in pravičen, saj smo vsi, še bolj pa mladostniki, zelo občutljivi za krivico, nepoštenost in neskladje med tem, kar govorimo in kar delamo.

Mladostnik mora prvi spoznati, da je trener sposoben sprejeti na svoje rame tudi odgovornost, če stori napako. Če smo odgovorni, pošteni, pravični in sposobni sprejeti tudi dobronamerno kritiko in odgovornost, bo športnik te lastnosti počasi postopoma in podzavestno tudi sam prevzel. Vgradil jih bo v sestavni del svoje osebnosti. To pa je glavni, najvišji smoter športa in športnovzgojnega procesa. Tudi trener pridobi s takim odnosom zaupanje vase; počasi bo izhlapela njegova neodločnost, ki se poraja iz bojzani pred napakami, grajami in porazi. To je pomembno, saj vzgaja neodločen trener neodločenega mladega športnika, ki svojega trenerja nevede posnema. V odnos trener — športnik moramo uvesti določeno strpnost, ki obsega:

1. Strpnost do novotarij, ki jih mladostnik tako rad uvaja v svoje delo, saj se oblikuje skladno z novimi tokovi in idejami časa, v katerem živi. Torej ne bomo starokopitni za vsako ceno.

2. Strpnost je potrebna tudi do mladostnih neumnosti, če le-te ne presegajo moralnih norm, saj so tudi te značilne za to obdobje razvoja. Bodimo pošteni do sebe in do njih. Spomnimo se, kaj vse smo sami počeli v njihovih letih.

Želim, da te misli sprejmete kot prispevek k bolj pedagoškemu pristopu v razvoju tekmovalnega športa v naši občini.

A. V.

DA NE POZABIMO

O žalski komuni iz leta 1884

V trgu Zalec je obstajalo od nekdaj neko posebno premoženje, ki so ga upravičeno rabili le določeni žalski tržani, ki so bili vsakokratni lastniki hiš v trgu Zalec. Vsakokratni lastniki hiš št. 2-9, 11-42, 46-59, 61-84, 86-88 so bili upravičeni do tega premoženja, ki ga je predstavljala vrsta njiv, pašnikov (gmajna), travnikov, močvirij, lokalnih poti, nekaj stavbišč in stavba „bolnišnica“ h. št. 77. Komuna ali soseska trga Zalec je imela poleg tega premoženja še pravico do ribjega lova v Lavi, Ložnici, Godomlji in Vršci. To pravico je komuna vsako leto na dražbi oddajala v zakup. Na dražbi so bile oddane tudi pravice do košnje, do spravila listja in celo za strganje blata s ceste ali poti.

To skupno premoženje je upravljalo sedem mož, ki so jih izvolili tržani. Nadzor nad njihovim delom je imel „komornik“, ki je bil zastopnik komune. Dohodke od navedenega premoženja komune trga Zalec je odbor namenil za podpore ubogih tržanov, za razsvetljavo trga, za prižgalca latern, za vzdrževanje „bolnišnice“, za posipanje cest in poti, za upravljanje sejmišča, za brvi in mostove na Lavi, Ložnici, Vršci in Godomlji. Nekaj časa je soseska upravljala tudi z enim hmeljskim nasadom. Dohodek od vsega soseskinega premakljivega premoženja se je smel uporabiti samo za interese trga Zalec, ne pa za celo občino Zalec.

Odbor soseske se je večkrat letno sestajal in o svojem delu vodil knjigo zapisnikov, ki je ohranjena. Iz nje smo povzeli **Zapisek zborovanja dne 9. julija 1884**. Besedilo objavljamo v izvorniku.

1. **Zaradi griškega mostu** se je sklenilo, da naj gospodje Hausenbihler, J. Žigan in Jakob Janič poskusijo most od gospe Roblekovne za sosesko kupiti: cena se stavi od 2500 do 2600 fort.

2. **Zaradi ponočnega čuvaja** se sklene, da naj le eden čuvaj i. s. od 11-te do 3-je ure čuje, ino se ima 3 tort. (forint) od mesca za ta posel plačati.

3. **Zavolj učiteljskega stanovanja v farovžu** se sklene, da naj se vsa pisma o tej zadevi od okrajnega šolskega zastopa v Celji zahtevajo, ino da potem naj potrebna pota podvzamejo.

4. **Zaradi kopanje gline na glinih jamah** se sklene, da je vsakemu prepovedano prostovoljno jilovico jemati. To se mora prihodnje nedeljo preklatici.

5. **Zavolj konjske dirke ino premirge za konje** i zrebeta se dopozna, da bode premirga 13-tega septembra ino dirka 14-tega septembra pod vodstvom tržskih gospodov izpeljan. Nadalje se sklene, da vsaki krčmar k'teri pri konjski dirki vino alj pivo toči, ima za vkazani prostor naprej 5 fort. za plačati.

6. **Zaradi cestnega i potnega blata v trgu** se sklene, da ta blato ako se v soseski moči sestrže, le sama soseska pravico ima njega za svoje zemljišče od voziti, k'dor si ga pa z 'grabna blato sam postrže ga zna tudi sam odvoziti; kdor bode brez vprašanja v prvič omenjeno blato vozil, plača toliko kazni koliko da se očni.

NASVETI

Gospod župan Karol Žuža bere ukaz c. k. okr. glav. od 3-tega t. m. št. 18755 z' katerim se zaukaže v sanitarnih zadevah zaradi kolere vse ostavno urediti.

SKLEP

1-ič — vse navarne gnojišče so ročno za odstraniti, sekreti za osnažiti, štepihi s'trebti, Godomla je tudi za strebti, ino v bolnišnici 2 osebe za spremljanje bolanih vstanoviti.

2-ič — bere ukaz c. k. okr. gl. od 27-tega Junja št. 17493, z' katerem se zaukaže, da mora žavski trg diplom. zdravnika za podpisovanje živine na sejnih v'stanoviti.

SKLEP JE:

da naj se na sejmih sv. Antona i sv. Lucije diplomiran zdravnik naprosi, za druge manjše sejmje dostuje praktičen zdravnik Florjan Žager ino tržki župan.

3-kič g. J. Janič prosí, da naj se gnojšnica k'tero je gospa Julija Žuža lansko leto pri njegovemu kleti skopala odstrani, kjer gnojjača v njegovo klet teče.

SKLEP

Naj gosp. Žušan ino gosp. Otenšleger to reč pogleda ino od vstranjenje te gnojšnice i sekreta izpelja.

Kjer se nobenih nasvetov več ne stavi se sklene ino podpisati

Jak Janič Jože Žigan
Grohmann Drago Žuža

Janez Hausenbihler
Pripravil: Edmund Božiček

30 let radia Celje

Pred tremi desetletji se je Radio Celje prvič oglašil z znane zborovanja partizanskih enot na Ostrožnem in ves ta čas pomeni za celjsko regijo ne samo priljubljen, ampak tudi pomemben informativni medij. Svečanost ob jubileju, ki je bila v veliki dvorani Narodnega doma v Celju, je bila namenjena zahvali mnogim sodelavcem in ustanoviteljem. Čestitkam ob jubileju pa se pridružuje tudi naše uredništvo.

Vabimo vas na Čreto

Zveza združenj borcev NOV Žalec in krajevna organizacija ZZB NOV Vransko vabita na proslavo ob 43 letnici prve frontalne bitke Štajerskega bataljona pri Katarini na Čreti **v soboto, 27. oktobra 1984 ob 11. uri**. Slavnostni govornik

bo Tone Bole častni občan občine Žalec. Ob tej priliki bodo sprejeti mladinci v enoto teritorialne obrambe. V kulturnem programu bodo sodelovali učenci osnovne šole Vlado Bagat in Prosvetno društvo iz Braslovč.

12. teden domačega filma

Od sedmega do petnajstega novembra bo v Celju potekal dvanajsti Teden domačega filma. Ena izmed premier bo tokrat tudi v žalski kinodvorani. In

sicer bo to premiera filma V žrelu življenja. Predstava bo 11. novembra ob 17. uri, premiero pa je omogočil SOZD Hmezd Žalec.

Koliko ljudi prejema družbeno denarno pomoč?

V žalski občini prejema družbeno denarno pomoč 208 prejemnikov, 67 otrok je v rejništvu, 180 starostnikov je našlo mesto v domovih upokojencev — to je le nekaj podatkov iz evidence delavcev žalskega centra za socialno delo.

Od 208 prejemnikov družbene denarne pomoči je 27-im ta pomoč edini vir preživljanja. Le-ti prejema 7200 din, ostalih 181, ki prejema družbeno pomoč le kot dopolnilni vir preživljanja, pa dobiva poprečno 3600 din. Nekateri prejemniki dobivajo pomoč v denarju, ostali pa v obliki hrane, plačanih kosil v šolah in vrtcih, v plačilu stanarin in drugo.

V rejništvu je trenutno 67 otrok, rejniške družine pa zanje prejema od 8450 din do 9450 din, odvisno od starosti otrok. V domovih upokojencev je namrečenih 180 starostnikov. V 36-ih primerih varovanci sami oziroma njihovi sorodniki plačujejo vso oskrbo, 52-im oskrbo plača v celoti občinska skupnost socialnega skrbstva, ostalim pa prispeva razliko. Po zadnjih podatkih znaša cena oskrbe od 400 din do 769 din na dan, odvisno od doma, vrste nege in prehrane.

Irena Jelen

Kozerija

Hruška na kavljju

„Lahko me vtaknete za rešetke, a povem vam, da se hmelja med vožnjo nisem dotaknil!“ se je pridušal in vil roke nad glavo traktorist Prekucnik.

„Si se kje ustavil, si šel pit v gostilno?“ sta neutrudno vrtala vanj skladiščnik Pomelaj in blagajnik Kreditnik.

„Kolikokrat naj vam še povem, da sem nedolžen in da nimam pojma, kdo krade vreče s hmeljem!“ se je branil traktorist. „Naj bo kakorkoli že, vreče s hmeljem izginevajo in to vsak dan,“ sta ugotavljala skladiščnik in blagajnik delovišča. In še je blagajnik pripomnil, da vreča s hmeljem ni gumb, ki se izgubi v špranji.

Traktorist Prekucnik je hodil naokrog kot mesečnik in v nočeh, ko se je brez spanca premetaval po postelji, je tuhtal, kako bi razvozljal ta gordijski voz in s prstom pokazal tatu. Ko je naslednjega dne naložil zadnji voz, je dejal delavcu, ki mu je pomagal nalagati vreče: „Poldek, povzpni se na voz in se skrj med vreče in pazi, kaj se dogaja. Ni zlodej, da ne bi zasačila tatu!“ Poldek se je skrjil med vreče in traktor je potegnil. Med tem se je naredil večer in na cesti sta srečevala redka vozila. Poldek je škilil kot miš iz moke, a ni bilo nič. Ko pa je Prekucnik zavil v sosednjo vas in zavozil pod košato lipo, ki je stala ob cesti, je zaslišal kričanje.

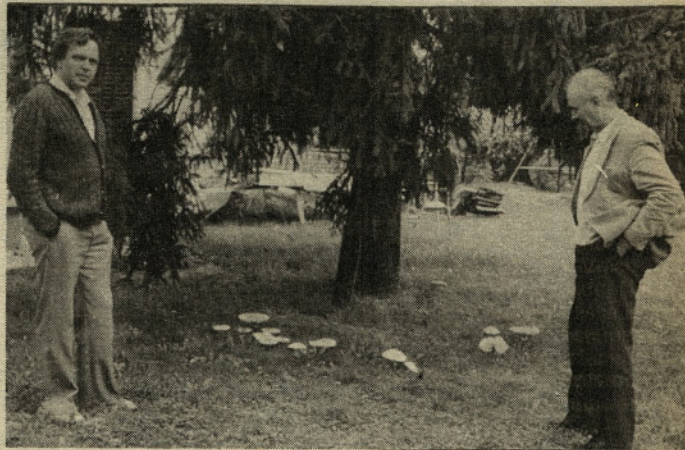
Brž je ugasnil motor in pogledal, kaj je. Kar je videl, skoraj ni mogel verjeti: pod lipo je bila vodoravno speljana jeklena cev s pripetim jeklenim kavljjem, na katerem je visel Poldek in vpil na pomaganje.

Traktorist je skočil na voz in snel ranjenega Poldeka. Potlej je še bolj presenečen opazil, da se vrvica, s katero je bil na cevi pritrjen kavlj, izgublja med rogovilami mogočne lipe in tam je sedel nihče drug kot znanec Pavlek Hruška, ki mu sosedje pravijo Sadež. Tresel se je kot šiba v vodi, a sta možakarja spodaj že zagrmela: Dedec nemarni, stopi dol, da te natakneva na kavlj, tako kot si kradel vreče s hmeljem! „Kaj je hotel, spustil se je na tla in potlej je prišel prvi obračun.“ „Boš povedal, koliko vreč si nam ukradel?“ sta vpila nanj.

O tem, koliko vreč je Hruška dvignil s kavljem, naša zgodba molči. Povejmo le, da bo za svoje početje prejel ustrezno plačilo.

Vrtavka

FOTOKRONIKA

Letošnja gobarska letina je bila bogata. Dežnikarce na posnetku pa so se prav udomačile, saj jih je Peter Janič iz Gotovlj lahko nabiral doma pod smreko na vrtu.

Da je našel več kot kilogram in pol težjega jurčka, je povedal in ga še nastavljal pred objektiv našega fotografa; kako pa je srečnemu najditelju ime, pa ni hotel povedati. Pa vseeno, gobarska trofeja je le takšna, da zasluži prostor tudi na naših straneh.

(Foto: L. Korber)

Večina vinogradnikov z letošnjo letino ni zadovoljna, saj vreme trti ni bilo naklonjeno. Franc Terčak iz Polzele, ki je pridelal okrog 2000 litrov domače kapljice, pa je s kvaliteto še kar zadovoljen.

Kisla jesen je bila kljub vsemu kar darežljiva z darovi, zlasti s sadjem. Verjeli ali ne: tile jabolki, ki ju je vzgojil krajan Gotovelj, tehtata skupaj več kot kilogram.

(Foto: L. Korber)

VELEBLAGOVNICA

ŽALEC

nama

- MODA, KI JO LJUBIJO MLADI
- OBLEKE, KI JIH BOSTE NOSILI NA DELOVNIH MESTIH, V ŠOLSKIH KLOPEH IN V TRENUTKIH SPROSTITVE
- OBLAČILA, KI JIH BOSTE NADELI V HLADNIH JESENSKIH DNEH

Vse to in še več vam bomo ponudili na naših oddelkih ženskih, moških in otroških oblačil. Zagotovo boste našli tudi kaj zase!

PRODAJNI CENTER

LEVEC